

MAGYAR

# FILM

FILMKAMARAI ÉS MOZIEGYESÜLETI SZAKLAP

BUDAPEST, 1941. JUNIUS 21.

EGYES SZÁM ÁRA 60 FILLÉR

III. ÉVFOLYAM 25. SZÁM

A fővárosban és az egész országban

## LEHENGERELTE

a közönséget az új H. M. vigjáték!

Budapest, 4 premierszínháza  
Sopron, Nyiregyháza, Debrecen,  
Miskolc, Marosvásárhely, Kecskemét, stb. s.b. közönsége  
halálra kacagta magát!



# LEDES ELLENFÉL

**HAUSZ MÁRIA**

FILMKÖLCSÖNZŐ ÉS FILMGYÁRTÓ CÉG  
BUDAPEST, VII. ERZSÉBET-KÖRUT 9-11

**TEL.: 225-209**

**IMAGO FILM**

*Elkészült!*

# LEÁNYVÁSÁR

**Jakobi-Martos világhírű operettje nyomán**

**filmre írta: BABAY JÓZSEF**

**Zenét összeállította: FÉNYES SZABOLCS**

**Rendezte: PODMANICZKY F.**

**Főszereplők: Szelezcky Zita**

**Sárdy János**

*A M. Kir. Operaház tagja*

**Latabár Kálmán**

**Kiss Manyi**

**Bilicsi Tivadar**

**Vaszary Piri**

**Mihályfi Béla**

**Maklár Zoltán**

**Száztagú zenekar  
Százhusztagú énekkar**

**Ragyogó kiállítás**

**Eredeti erdélyi felvételek  
a Gyimes völgyéből**

---

# FIATAL ÖRDÖGÖK

**Főszereplők: a híres „Zsák-utcai fiúk”**

**Óriási sikerrel játsza a **DÉCSI****

**Filmszínház**

---

**IMAGO FILM**

Budapest, VII., Akácfa-utca 7.

Telefon: 225—427

# FILMKAMARAI ES MOZIEGYESÜLETI SZAKLAP

III. ÉVFOLYAM, 25. SZÁM.  
BUDAPEST, 1941. JÚNIUS 21.

Megjelenik minden szombaton

Főszerkesztő:

ÁGOTAI GÉZA dr.

Felelős szerkesztő:

VÁCZI DEZSŐ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VI., Bajza-utca 18.

Telefon: 220—855, 422—961

Postatakarékpénztári  
csekk számla száma: 15.410

Kiadótulajdonos:

a Színművészeti és Filmművészeti  
Kamara

Felelős kiadó:

Lieber László dr.

Kiadóhivatali főnök:

Gyimesy Kásás Ernő

Előfizetési ár:

egy évre . . . . . 30 pengő  
fél „ . . . . . 16 pengő

A szerkesztők címe:

Dr. ÁGOTAI GÉZA

Iroda: IX., Könyves Kálmán-körút 15.

Telefon: 146—346

Lakás: XI., Fűrj-utca 4. T.: 257—036

VÁCZI DEZSŐ

Iroda: VIII., Sándor-tér 3. T.: 144—424,

144—425

Lakás: VIII., Üllői-út 42. T.: 136—386

Készült a Centrum Kiadóvállalat Rt.  
nyomdájában

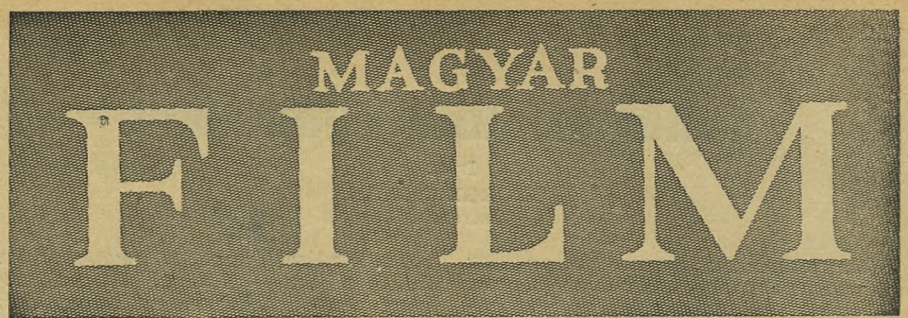
Felelős üzemvezető: Schmaller János.

Budapest, VIII., Gyulai Pál-utca 14.

Telefon: 144—422, 144—423

## TARTALOM:

A statisztika jelentősége a film- szakma irányításában . . . . .	1
A magyar film nyomában: György István . . . . .	2
Új törvénykönyvet kapott a film- szakma: Erdélyi István dr. . . . .	3
A jobbajtszasi záradék egysége- sítése . . . . .	4
Előszó Lohr Ferenc: „A filmszalag útja” című művéből . . . . .	5
Premiermozik másora . . . . .	5
A német filmgyártás fejlődése a háború kitörése óta . . . . .	6
Új filmek:	
Megértés . . . . .	6
Egy lány, aki mindent tud . . . . .	7
Nászút Haitiba . . . . .	7
Légy résen, Andy Hearty! . . . . .	7
Lapszemle . . . . .	8
Technika:	
Újabb hangosfilm vetítógép-tipu- sok a hazai filmszínházakban: Brückner János . . . . .	8
Híradók . . . . .	11
Hírek . . . . .	11
Filmcenzúra . . . . .	III
Szakmai címtár . . . . .	IV
Hirdetők:	
Hausz . . . . .	I
Imago . . . . .	II
Inkey . . . . .	6
Adler . . . . .	12
Agfa . . . . .	12
Kováts . . . . .	III



## A statisztika jelentősége a filmszakma irányításában

Szaktánk gyors és eredményes fejlődését a szakmabeliek rátermettségén és életrelvőségén felül elsősorban annak a megértő támogatásnak köszönhetjük, amellyel illetékes hatóságok a magyar film- és moziügyeket kezdettől fogva felkarolták. A szakmai vezetők helyes célkitűzésének és a hatóságok megfelelő intézkedésének legfontosabb feltétele a szakmai kérdések alapos ismerete.

Az első időben, amikor a szakma kisebb volt, a szakmabeliek egymást és egymás ügyeit jobban ismerhették, a statisztikai adatok feldolgozásának hiányát nem éreztük erősebben. A szakemberek ismereteinek, tapasztalatainak alapulvétele mellett hozzávetőleges adatokra építettek a szakma irányítói. Minél jobban fejlődik azonban a szakma, minél több mozi működik, minél több filmet gyártanak, illetőleg forgalmaznak s nem utolsó sorban: minél jobban bővül új és többé-kevésbé ismeretlen üzemekkel az ország öröndetes növekedése következtében a szakma, annál jobban érezhetővé válik a hiánya a rendszeres statisztikai adatoknak, amelyek tévedésmentesen mutatnák be a szakmai élet különböző keresztmetszetét.

A nagy külföldi filmgyártó országokban a legmesszebbmenően feldolgozzák a szakmai adatokat éves, féléves, negyedéves, sőt havi kimutatásokban, amelyek nemcsak a szakmai egyesületeknek és a hatóságoknak szolgálnak bizalmas felhasználásra, hanem nyilvánosságra kerülnek, hogy mindenki megismerhesse a szakma viszonyait és előrelátóan építhesse fel számításait.

Nálunk, sajnos, azt tapasztaljuk, hogy nem szívesen veszik az adatok közzétételét. Gyakran találkozunk még azzal a felfogással, hogy a statisztikai adatközlés bizalmas üzleti ügyeket tár fel a versenytársak előtt. Mások viszont nem ismerték még fel az adatgyűjtés jelentőségét és mint nem fontosat, elhanyagolják. Ebből következik, hogy igen sokszor csak közvetett számítások, hozzávetőleges becslések útján lehet ma is még fontos szakmai kérdésekben állást foglalni.

Ez a bizonytalanság más szakmában is károsan éreztetné hatását. Hátrányos azonban főleg olyan munkaterületen, mint a film- és moziszakma, amelyben a kül- és belföldi helyzet alakulásának hatására rendkívül érzékenyen és gyorsan változnak a viszonyok. Ezért vált igen helyesen szokássá a legfontosabb szakmai intézkedések évenkénti felülvizsgálása és az elmúlt év tapasztalatai szerint keresztülvitt módosítása.

A megnövekedett film- és moziszakma országos jelentőségű munkásságát ma már olyan széles körben és annyira szerteágazó munkaterületen fejti ki, amelynek áttekintéséhez nem nélkülözhető az intézményes adatgyűjtés. Elérkeztünk odáig, amikor a szakértők becslése már nem elegendő, hanem szükség van sokoldalú pontos adatismeretekre.

Javasoljuk tehát a film- és mozistatisztika intézményes megszervezését és az adatok rendszeres közzétételét, hogy a jövőben mind hatóságaink, mind a szakma vezetői és munkatársai minden tévedést kiküszöbölő ismeretek alapján biztosíthassák a további fejlődést.

# A magyar film nyomában

Irta:

**GYÖRGY ISTVÁN**  
filmrendező.

Nem szándékom megírni a magyar film történetét ebben a néhány sorban, bár nagyon hasznossá válna az ilyen irányú írás is; legalább a magyar film ujoncai megismernék azt a cseppet sem lebecsülendő küzdelmet, melyet a békeidők határtalan külföldi lehetőségei mellett is, a hazai gyártásért robotoló fanatikus szakemberek, művészek, írók, hatóságok, a *sakma*, stb. vívtak minden áron részben egymással, részben a közönséggel, de legnagyobb részben a szűk keretek között mozgó lehetőségekkel.

Nehéz és mégis szép küzdelem volt, mert a magyar film eljutott a mai kiteljesüléséig: folytonossága immár biztosított s minőségbeli fejlődéséért dolgozhatunk. Lezárult a magyar film küzdelmeinek egy hosszú, talán legnehezebb időszaka, maga után hagyva elesetteket, rokkantakat, veteránokat, akiknek sorsa szinte közös a minden harcok küzdőivel: lassan elfelejtik őket. Viszont a magyar film sokkal inkább közügy s többet jelent a manák, mintsem a nehéz idők katonáit elfeledhessék, vagy elfeledtessék a továbbiak nagy igyekezettel történő kialakításában.

Állítom, hogy nehezebb lenne magyar filmgyártást teremteni ma, minden igyekezet ellenére is, ha a *tegnap* kemény munkája teljesen hiábavalónak bizonyult volna. De nem bizonyult annak és nem lehet másnak minősíteni az ezerkilencszázhuszas évektől a ma kezdetéig végzetet, mint az *őrségváltás* és *megúj-hodáshoz* szükséges biztos alap építésének.

Hogy az új idők jötte mégsem hozott olyan változást, mint amilyenek már régen örvendhetnénk, annak tulajdonítható, hogy inkább materiális kérdések nyertek megoldást, mint szellemiek. Inkább őrségváltás következett be, mint megújodás. És ez az őrségváltás nem történt sem elég önzetlenül, sem megfelelőleg alkalmazott szigorral a magyar film nemzeti szempontjait tekintve. Olyanra vált gyártási területünk, mint amilyenek valamikor a kanadai aranymezők lehettek; attól függött a nagyobb lehetőség elérése, hogy ki bírta jobban rohanással, ökölrel, vagy kinek volt jobb fogata. Ma aztán bevallottan vagy bevallás nélkül dohogunk, bírálunk, keresgélünk, mert filmjeinkben tapasztalunk valamit, amit nagyon szeretnénk, ha nem lenne benne.

Az *átállítás* két esztendeje eléggé igazolja, hogy néhány csakugyan nagyszerű eredménytől eltekintve, — melyek csak mégjobban rávilágítottak a termelés másik, túlnyomó részére — a magyar film művészi síkon sokkal kevesebbet fejlődött, mint amennyit a hatósági szemlélők és irányítók, bírálók, gyártók, alkotók, de főleg a közönség elvárt az új idők jöttétől. Szellemi tartalma nem igen mutat fejlődést. Még mindig a minden áron való szórakoztatás a cél, ahelyett, hogy szórakoztatva *tanítani* kívánna. Amikor pedig egy-egy nagyobb igényű produktum többet is akarna nyújtani, az élettől eltérő valószínűségekre téved és önmagát üti el attól, hogy a közönség komolyan is vegye.

Indokolt tehát higgadtan beszélni er-

ről a kérdésről, annál is inkább, mert hiszen a film — *közügy*. Itt csak néhány pontban kívánom ezt bizonyítani:

a) *hatósági felügyelet óvja a film minden rezdülését addig a határig, ahol a magánjog kezdődik;*

b) *a magyar közönség fillérei, pengői teremtik meg a mindenkori gyártási összeget részben beléptidíj, részben adó alakjában;*

c) *a magyar közönséget alakítja, befolyásolja, tanítja a film.*

És álljunk is meg ennél a harmadik tételnél, mert ez egyedül is igazolja, hogy a gyártási téren az öncélúság milyen könnyen összeütközésbe kerül a *közüggyel*, következésképpen minden öncélú elgondolás csak bizonyos határig érvényesíthető. Jelen pillanatban pedig fordított a helyzet: az öncélúság vezet. A magyar film inkább a gyakorlati haszon elérésére törekszik és itt kerül összeütközésbe a közérdekkel, sőt a nemzeti törekvésekkel is, legjobb szándéka ellenére is.

Az olyan nagyfontosságú, határozott nemzeti kérdésben, mint amilyen a magyar film, a pénz nem lehet cél, csak eszköz. És amikor az államvezetés is így fogja fel részben és felfogását gyakorlatba viszi át, amikor közpénzből kölcsönrel segíti a gyártást s ezt a kölcsönt sok esetben nem is kölcsön, hanem gyártási hozzájárulás gyanánt kezeli, — nem lehet szempont a gyártott magyar film minőségi hátrányára a csak üzlet. Viszont a minőséget kevésbé jelenti a külsőségekre elköltött összeg nagysága, mint a film belső tartalma és az a szellem, tudás, ötletgazdagság, megoldási mód stb., melyek a filmet kiválóvá avatják írói, színészi, rendezői, fényképezési kivitelezései folytán. Hogy ez mennyire igaz, bizonyítják eléggé azok a nagyszerű filmek, melyek külsőségekben alig nyújtanak többet, mint egy-egy magyar film. A tóksék tehát akkor is megtalálhatja üzleti számítását, ha valóban művészi teljesítésbe fekteti pénzét, szem előtt tartva a közérdekében kötelező tételeket, ahelyett, hogy a kevésbé művészi anyagot, megoldást, gazdag külsőségekkel pótolja, mivel csak így látja biztosítottnak a tőke visszatérülését és a nagyobb nyereség elérését.

*Teleki Pál* gróf elhunyt miniszterelnökünk mondta: *Az ember nem csak azért él, hogy gyakorlatiasan éljen, hanem azért is, hogy lelkiileg elmélyüljön, szellemileg fejlődjék és haladjon.*

Gondolom: mindnyájunknak elég teletelőség teljes ez a kinyilatkoztatás ahhoz, hogy alátámasszam vele a fentieket is, meg az ezután következőket is.

Felügyeleti hatóságunk igazán mindent elkövet, hogy a magyar film egyre jobb minőségű legyen. Gyártásunkban

## ÖSKERESZTÉNY MOZIGÉPÉSZ

Budapesten állást cserélne. Jelenleg egy budapesti másodhetes filmszínházban működik. Szíves megkeresését „Elsőrendű munkaerő” jellegével a kiadóhivatal továbbítja.

is van törekvés a színvonal fejlesztésére. Mégis: más az elmélet és más a gyakorlat. Itt bújik meg a másik nagy hiba.

Elmélet szerint a film: *művészet*.

Gyakorlatban: *ipar*.

A művészi elemeket nem lehet futószalagon termelni. Lehetetlenség alkotni, mikor *termelni* kell. Sem író, sem festő, de színész, sőt filmrendező sem *alkothat* szériában. Csak *gyárthat*. Jól, rosszul, de inkább rosszul; zsonglőr-ködve meglévő eszközeivel, mert újakat önmagából előkeresni nincs ideje.

*Nem elegendő csupán dolgozni, hanem alkotni kell. Túl az anyagiakon, elmélyülten a szellemiekért s azzal a közönségért.* Igaz, hogy ez nehéz, nagyon nehéz. Az ilyen tevékenykedés bizonyos alázatot kíván. Lemondást az olcsó sikerekről, esetleges népszerűtlenséget átmenetileg, meg nem értést, sőt annak vállalását is, hogy az embert tehetségtelenné tartják.

A közönség sokrétű, tehát különböző igényű is. A legnagyobb réteg igényel legkevesebbet, viszont neki kell a legtöbbet nyújtani, mert nemzeteltartó réteg. Nem mindegy, hogy a nemzeteltartó réteg mit kap szellemiekben még akkor is, amikor szórakozik. Ahogyan szórakoztatva s gyönyörködtetve lopják be a különböző művészetek a *szeép* megszeretését az emberi lélekbe, hogy aztán az elért hatás következtében a lélek saját értékeit bontogathassa, fejleszthesse, ugyancsak így vihető be Korunk és újhódó magyar életünk szellemi szükséglete a legegyszerűbb társadalmi réteg lelkeségébe. *Csak arra kell vigyázni, hogy amit a kor szellemi szükségletének látunk, hirdetünk, telkiségtől fakadó magyar szellemiség legyen.* Másszóval: mindaz, ami egyelőre csak itt-ott nyilatkozik meg filmjeinkben. A magyar öntudat, erkölcsi felfogásunk, egyéni nyíltságunk, erőink hivalkodásmentes dokumentálása, nyelvének szépsége, muzsikánk. A mesterségesen kitermelt kicsinyiségi érzet megtagadása. Erényeink idealizálás nélküli hangsúlyozása, hibáink torzításmentes feltárása. A magyarság minden téren való elsőbbségi jussának tudatosítása, dogmákká vált hiedelmek eloszlátása stb., amiket minden felelős magyar filmszínésznek éreznie és kifejezésre kell juttatnia.

A mi legsajátabb magyar kultúránknak kell érvényesülni, úgy és olyannak, amilyenek lényegében: mentesen a nyugati kultúrhatásoktól, amelyek csak felhígítják, ahelyett, hogy megerősítenek.

Egyéniséget kell teremteni a magyar filmbe, amit azonban nem csak a cigány-muzsika vagy az esetlenül csetlő-botló paraszt, vagy a népi öltözködés szolgáltasson, hanem az a sajátos zamat, íz, szín, bensőség adjon, ami minden hozzánk érkező idegent megejt, mert egész életünket ez hatja át tudattalanul is. Ahol pedig tudatosul, a művésztünkben: csodálatot vált ki s a világ elismerését.

Legyünk könyörtelenek a magyar film fejlesztése és művészi tökélyre emelése körül. *Ha lehetetlen nehézségek után oda érkezünk, ahonnan ma visszatekinthetünk az elmúlt húsz esztendőre: tovább is tudunk jutni és kell is jutnunk.*

*Lehet-e fontosabb bármi is, mint független nemzeti létünk mellett a független magyar szellemiség egyre teljesebb megnyilatkozása minden művészi téren s nem utolsó sorban a magyar filmművészetben?*

## Új törvénykönyvet kapott a filmszakma

Milyen változásokat okoz a szakma életében a keret-  
megállapodás megkötése

Iria:

ERDÉLYI ISTVÁN dr.,  
a KÁRPÁT FILM igazgatója,  
az OMME titkára

A filmszakma a közelmúlt napokban óriási jelentőségű lépést tett a szakmai rend megállapítása terén. A *Magyar Mozgóképezemendélyesek Országos Egyesülete* és az *Országos Magyar mozgóképipari Egyesület* ugyanis hosszas tárgyalás után megállapodott egymással abban, hogy a jövőben tagjai közötti jogviszonyok tekintetében egyrészt az eddig kialakult tényleges gyakorlat figyelembevételével, másrészt pedig a mindkét oldalról kölcsönösen régóta fennálló kívánalmak összeegyeztetésével úgynevezett „keretmegállapodás”-t köt. E keretmegállapodás egy 30 fejezetből álló és kb. 50 nyomtatott oldal terjedelmű szerződés, amelynek *valamennyi pontja mind a két Egyesületnek minden tagját egyformán kötelezi*. Ez a mű hivatva van arra, hogy az eddig gyenge lábon álló szakmai rendet megszilárdítsa, ezzel a szakma tekintélyét kifelé és befelé megerősítse és a további fejlődés tekintetében mind az érdekképviselők vezetőségének, mind a szakma illetékes hatósági szervezetének a továbbfejlesztés tekintetében biztos lehetőségeket teremtsen.

Szakmánk mindkét fő ága — mind a filmkölcsönzők, mind a mozgósínház-tulajdonosok — régóta nélkülözik a szakmai rend szilárd alapját jelentő egységes és mindkét érdekképviselő által elismert szakmai törvénykönyvet. Ebből az elmúlt évtized folyamán igen sok egyesületközi és az egyes egyesületek kebelén belüli harc származott. Illetékes főhatóságaink nem egyszer kénytelenek voltak a szakmai szervezetlenség és egyenetlenség láttán olyan területek szabályozásába beleszólni, amely területek különböző kérdéseit leghelyesebben a filmszakma érdekképviselői egymásközötti általános érvényű megállapodásokkal szabályozhatták volna; mert csakis az ilyen szabályozás biztosította volna az intézkedések célszerűségét, szakszerűségét és végrehajthatóságát.

E cikk keretében — melynek célja inkább a keretmegállapodás lényegesebb változást hozó pontjainak ismertetése — nem akarom hosszabban méltatni a „keretmegállapodás” megkötésének jelentőségét. Kétségtelen azonban, hogy évek óta — beleértve a *Színművészeti és Filmművészeti Kamara* megalakítását is — a szakma történetének egyik legfontosabb eseménye a „keretmegállapodás” létesítése és a két érdekképviselő vezetőségének egyértelmű felfogása szerint a „keretmegállapodás” megkötésével történt szakmai kézfogás hivatva van arra, hogy egy egészen új, az eddiginél becsületesebb és eredményteljesebb korszakot nyisson meg a magyar filmszakma részére.

Hisszük, hogy az önmagát megszervezett és autonóm szervezetében ön maga működését szabályozó filmszakma az illetékes hatósági szervek részéről ezen túl nagyobb tekintélyt fog élvezni.

Eppen ezért: ha szükség lesz még a szakma valamely kérdésének rendeleti úton való szabályozására, úgy az ilyen rendeletek csakis az együttműködő szakmai érdekképviselők véleményének meghallgatása és kívánságainak honorálása alapján fognak megszületni.

1.

A keretmegállapodás legfontosabb és legnagyobb jelentőségű intézkedése az a rendelkezés, mely szerint „Az OMME tagjai csakis az MMOE tagjaival, az MMOE tagjai pedig csakis olyan filmvállalatokkal köthetnek filmbérelti ügyletet, amelyek az OMME tagjai sorában foglalnak helyet.”

Ennek a fontos kikötésnek értelmében tehát mindenféle szakmai működés alapfeltétele az egyesületi tagság; vagyis: aki ebben a szakmában akár mint filmkölcsönző, akár mint mozgósínház-tulajdonos működni akar, tartozik alávetni magát a szakmai rendnek. Nagyon természetes, hogy e nélkül az alapkötés nélkül semmiféle szakmaközi szabályozás nem születne meg. Nem lehet ugyanis, hogy a szakma tagjainak csak egyrészt kötelezze a megkötött egyesületközi, vagy egyesületi határozat, míg a szakmának azt a tagját, aki nem tagja valamelyik Egyesületnek, semmiféle rendelkezés ne korlátozza működésében és így szabadon kalózkodhassék.

Ez a fontos rendelkezés azonban nemcsak arra szolgál, hogy az egyesületi fegyelmet kívül álló vállalkozásokat betelje az érdekképviselőkbe, hanem végre módot ad arra, hogy komoly eredménnyel gátat vessen a már egészségtelen méreteket öltő komolytalan vállalatalapításoknak, továbbá annak a rendszernek, mely az utóbbi időben túlságosan elburjánzott, hogy t. i. valamely filmvállalatnak már lefutott filmjét *alkalmi vállalkozók* megveszik, vagy bizonyos időre bérbéveszik és a mozgósínházakkal saját nevükben bonyolítják le üzleteiket. Ezáltal a szabályszerű iparengedéllyel rendelkező, nagy rezsi-vel működő filmvállalatok sok üzletkötési lehetőséget veszítenek el.

2.

Renkívül nagyjelentőségű a „Keretmegállapodás”-nak az a rendelkezése, amely szerint „Bármely filmszínház megbizottjának szigorúan tilos a bérbeadótól bármely címen és bármely formában juttatást kérni vagy elfogadni, a bérbeadónak pedig tilos ilyen felajánlani, vagy kiutalni”.

Ez a rendelkezés, melynek szigorú szankciói vannak (tilalmi eljárás, kö-

bér, panasztétel a belügyminiszterhez) hivatva van arra, hogy a szakma erkölceit egészségesebb alapokra helyezze. Mind a két érdekképviselő véleménye szerint tökéletesen megengedhetetlen, sőt erkölcstelen az az eljárás, amelynél valamely mozgósínház alkalmazottja, vagy műsorkötője, a műsorkötésnél ellenérdekű partnertől — a bérbeadótól — bármiféle juttatást kér, vagy elfogad. Nem változtat ezen az a körülmény sem, ha az ilyen juttatásokról megbízója: a mozgósínház tulajdonosa tud műsorkötőjének jutalékáról, úgy az történik, hogy az a filmkölcsönző, aki ilyen jutalékot kifizet, versenytársával, a másik filmkölcsönzővel szemben, tisztességtelen verseny cselekményt követ el. Az olyan műsorkötő pedig, aki megbízója tudtán kívül fogad el meg nem engedett juttatásokat, a legsúlyosabban vét az alkalmazotti hűség szabályai ellen. Mindkét esetben az ilyen cselekmény alkalmas arra, hogy a szakma erkölcsi nívóját süllyessze és az egészséges és becsületes üzletkötés helyébe a román baksis-rendszerre emlékeztető balkáni állapotokat teremtsen.

Mindkét Egyesület vezetőségében szilárd az elhatározás, hogy az ilyen alapon dolgozó műsorkötőket a szakmában lehetlenné fogja tenni, éppen úgy mind azokat a mozgósínházi engedélyeseket is, akik az ilyen műsorkötőket egyesületi figyelmeztetés után is tovább alkalmazták. Azok ellen a filmvállalatok ellen pedig, amelyek a jövőben is hajlandók lesznek ezeket az üzelmeket tovább elősegíteni, a legsúlyosabb megtorló szankciókat fogja a Tilalmi Bizottság alkalmazni.

Hisszük, hogy az átszervezett szakma berkeibe új és frissebb levegő kerül és ez a tisztább léghő el fogja pusztítani a szakma erkölceit aláásó vagy veszélyeztető hibás szellemet.

3.

Igen fontos rendelkezése a „Keretmegállapodás”-nak az a kikötése is, amely szerint a „*Filmbérelti ügylet létrejött, ha a felek vagy ezek ügyletkötésre jogosított meghatalmazottai a film, vagy a filmműsor főképe, a bér összege, vagy a részesedés százaléka, a játszás időrendje és a játszási idő kezdete, valamint tartama tekintetében írásban megegyeztek és ha ezt a megállapodást a filmkölcsönző igazgatója, vagy kölcsönosztály vezetője aláírta és a bérlőnek az aláírt megállapodást kiadta. Ebben az esetben a filmbérelti ügylet, minden további jóváhagyás nélkül azonnal életbelép.*”

Többrendbeli panasz hangzott el ugyanis egyes vállalatoknak azzal a rendszerrel szemben, mely szerint a filmvállalat tisztviselője által már aláírt szerződések érvényessége még a vállalat igazgatóságának, vagy külföldön székelő központjának, esetleg — a bizományi filmeknél — a film tulajdonosának jóváhagyásától van függővé téve. Ilyen esetekben, amikor a bérlő már visszavonhatatlan kötelezettséget vállalt a bérbeadó filmvállalat az aláírt megrendelés birtokában, a bérlő versenytársaival kezdetett tárgyalást és ha az első partnernél jobb feltételeket kapott, úgy az említett pont segítségével az első megállapodást stornirozhatta. Az új rendelkezés az ilyen természetű nyilvánvaló visszaélések lehetőségét eleve megakadályozza.

### MOZIGÉPÉSZ-ÜGYEKBE

a t. moziutajdonosok rendelkezésére áll a

Turul Szépművészeti E. Vetítőtörzse  
VIII., Rákóczi-út 42. II. T.: 225—212

4.

Érdekes és a mai időkben különösen fontos rendelkezése a „Keretmegállapodás”-nak, hogy a fix kölcsöndíjjal, vagy fix összegű garanciával kötött filmeknél ú. n. helyár-klauzulát léptet életbe, amikor kimondja, hogy „A helyárák emelése esetén, kikötött fix kölcsöndíjak a helyáremelés százaléka arányában emelendők, feltéve, hogy a kötés létrejött és a lejátzás első napja között legalább három hónap eltelt.”

A mai háborús időkben, mikor a film-kölcsönző és filmgyártó vállalatok óriási és váratlan árváltozásokkal kénytelenek számolni, mindenképpen veszélyes helyzet áll elő abból, hogy sokszor több mint egy évre előre kell fix kölcsöndíjú szerződéseket kötni a mozgósínházakkal. Előfordulhat ugyanis, hogy amikor a film lejátzására sor kerül, a kikötött fix kölcsöndíj már az újabb áru beszerzésére semmiképpen sem elegendő, mert addig nagy áreltolódások állnak elő. Ezekkel a lehetőségekkel szemben kíván ez a pont némi védelmet nyújtani.

5.

Nagy reményeket fűz különösen a filmgyártó és filmkölcsönző érdekelttség szerint felállított „Árszabályozó Bizottság” működéséhez.

Ez az egyesületközi bizottság állandó működést fog kifejezni és célja lesz, „Hogy azokat a mozgósínházakat, melyek valamely városban, községben egyedül állanak, vagy más mozgósínházzal közös üzemvezetés alatt működnek, továbbá azokat, amelyek bármely cél érdekében, vagy bármely ok következtében összeállított trösztbe, csoportba tömörültek és ekként előálló előnyös helyzetükben csoportosulásukat, trösztbe állásukat felhasználva, teherbíróképességükkel arányban nem álló kölcsöndíjakat fizetnek, vagy akarnak fizetni, arra kényszerítse, hogy teherbíróképességükkel arányban álló kölcsöndíjakat fizessenek.”

„A mozgósínház összeállításával egy elbírálás alá esik az az eset is, amikor több mozgósínház egy személyt bíz meg filmműsorainak bérbevételével, lekötésével.”

A rendkívül fontos feladatot betöltő bizottság az érdekeltke panaszára ül össze és olyan kötelező erejű határozatot hozhat, mely szerint megállapítja az illető mozgósínház részére azt a minimális fix kölcsöndíjat, vagy legalacsonyabb kölcsöndíjszázalékot, amelynél alacsonyabb feltételek mellett a mozgósínház részére többé filmet bérbeadni nem szabad.

Ennek a bizottságnak határozatai ugyancsak a legsúlyosabb szankciókkal lesznek ellátva és ismétlődés esetén egyesületi kizárás is lehet a következménye.

\*

A szakmai élet sok más fontos kérdését szabályozza még a „Keretmegállapodás”, amely ez év július 1-én lép életbe egész terjedelmében és ettől a naptól kezdve a megkötött filmbérleti megállapodások csak akkor bírnak szakmai szempontból érvényrel, ha a megrendelésben a felek egyéb kikötéseik mellett kölcsönösen kikötötték a „Filmbérleti és szállítási megállapodás” teljes érvényességét. Eppen ezért mindkét Egyesület a közeli napokban megküldi tagjainak az összes feltételeket tartal-

mazó „Keretmegállapodás”-t könyv alakban. Mindenki önmaga iránti kötelezettséget teljesít, amikor a „Keretmegállapodás”-t alapos tanulmány tárgyává teszi és annak rendelkezéseit a jövőben a legszigorúbban be is tartja.

Az MMOE és az OMME vezetősége, valamint a két Egyesület kebeléből kiküldött tárgyaló bizottság tagjai igen gondos és igen nehéz munkát végeztek el jó eredménnyel, amikor a „Keretmegállapodás”-t létrehozták. A film-

szakma tagjain múlik most már, hogy a szakma új törvénykönyve szerint éljen és boldoguljon és az egészséges és szakzerű kereteket tisztességes és becsületes munkával megtöltse.

Hiszem, hogy a magyar film- és mozi szakma tagjai átérzik felelősségüket és segítségére fognak sietni azoknak, akik minden erejük és igen sok idejük feláldozásával a szakma tagjainak boldogulását e „Keretmegállapodás” létrehozásával is szolgálni kívánták.

## A továbbjátszási záradék egységesítése

A műsorkötés egyik, sok vitára alkalmat adó pontja a filmek továbbjátszási záradéka, az úgynevezett *prolongációs klauzula*. Általános szakmai szokás szerint tudvalevően a hét utolsó négy napján elért eredmények szerint tartoznak a mozik a filmeket még a következő hétre műsoron tartani, illetőleg levenni és a következő filmet műsorra tűzni.

Ennek a rendszernek a kialakulásához a filmek védelme vezette a szakmát. Célja az, hogy a film addig maradjon műsoron, ameddig vonzza a közönséget.

Óvatos kölcsönzők azonban igyekeznek minden filmjükkel a lehető legtöbb bevételt elérni és ezért a múltban szokásos rendszeren túlmenően, az utóbbi időben mindinkább elterjedt a további biztosíték bevezetése: a két napos klauzula. Ezt a rendszert az amerikai kölcsönző cégek honosították meg.

Amennyire helyes azonban üzleti szempontokból és a műsoron lévő film anyagi érdekeit szolgálja a minél gazdaságosabb kihasználás, a túlzások mind a mozisoknak, mind a kölcsönzőknek gyakran káros helyzetet teremtenek. Ugyanakkor, amikor a két napos klauzula az egyik kölcsönzőt támogatja filmjének minél alaposabb kihasználásához, a másik kölcsönző, akinek filmjét a mozis a következő műsorra tüzte, hátrányos helyzetbe kerül, mert hiszen nem tudhatja előre, hogy mikor kerül filmje műsorra és így hatásos propagandát nem fejthet ki.

Ugyanakkor természetesen a mozis is nehéz helyzetbe kerül, mert nem tudja lebonyolítani kötéseit. A mozisoknak és a kölcsönzőknek közös érdeke tehát, hogy ezt a kérdést újra szabályozzák és olyan egységes megoldást találjanak, amelynél minden fél méltányosan megtalálja a

### Egyetemi képzettségű

mozi-zakember, évtizedekre rugó gyakorlatlalt, üzemvezetői és gépkezelői igazolvánnyal öskeresztény, kamarai tagállást változtatna

HACKER GYULA  
Körmend.

maga igazát, magyar szempontból pedig különösen azért is fontos a kérdés szabályozása, mert a magyar filmek is megsínylik a külföldi filmek javára kikötött kétnapos továbbjátszási záradékokat.

Ha statisztikailag végignézzük, hogy a budapesti elsőhetes színházak továbbjátszási záradéka milyen összegre rug, azt látjuk, hogy ezek az összegek nagyjában arányosak a mozik ülőhelyének számához, üzletmenetéhez, stb., mégis elég jelentős eltéréseket tapasztalhatunk. Érdekes megállapítani, hogy a kisebb fővárosi színházak továbbjátszási záradéka aránylag nagyobb, mint a nagyobb színházaké.

A kérdés rendezésénél tehát mindennek előtt meg kell szüntetni azokat a túlkapasokat, amelyek egyes filmeknek aránytalanul előnyös és ugyanakkor más filmeknek meg nem érdemelten hátrányos helyzetet teremtenek. Javasoljuk a hét utolsó négy napjára felépített négy napos klauzula rendszerének általánosan kötelező bevezetését a premierfilm színházak vonalán. A klauzula összegének nagyságára pedig azt találnók a legméltányosabbnak, ha az utolsó négy nap összes előadásainak teltház bevételeinek ötven százalékát állapítanak meg. Ez feltétlenül igazságosabb a mostani helyzetnél, amikor 43–44 százaléktól 62–63 százaléki is mozog a fenti alapon kiszámított klauzula.

A záradék kérdésének rendezésével kapcsolatban nagyon szükség volna a fizetett százalék szabályozása is. A mozisok és kölcsönzők érdekeinek méltányos mérlegelése alapján igazságosnak azt a rendezést találnánk, amely szerint a filmekért fizetendő százalék maximális értékhatárát 45 százalékban állapítanak meg. Ugyanakkor természetesen intézkedni kell a filmek reklámozási költségeinek viseléséről is, hogy ezen az alapon méltánytalan kötések elő ne fordulhassanak.

Tudomásunk szerint illetékes helyen már behatóan foglalkoznak a kérdéssel és a közeljövőben intézkedés lát napvilágot a továbbjátszási záradék, valamint a filmek bemutatói szándékának rendezésére.

## Előszó

### Lohr Ferenc: „A filmszalag utja” című művéből

Filmkilométerek peregnek a világ 93 ezer filmszínházában. Pereg a film a műtermekben, regálógépeken és a tenger mélyén, a klinikákon és a harcterken, az amatőrök kezében és a trükkoperatőrök műhelyében, Hollywoodban és Indiában, kutatóintézetekben és ipari telepeken, eucharisztikus körmenetekben és hazugság megmozdulásokon, a képrádiózásban és a színészfelvételekben, a mikroszkópikus és a sokféle fényképezésben, tudományos intézetekben és az iskolákban. Mindenütt megörökíti a mozgást és az élet érdekes megmozdulásait. A négy évszázados film meghódította a világot, őt világrészen szórakoztatja és neveli az emberiséget, bemutatja életének változó képi arcait.

Bár mindenki érzi a film varázsának erejét és véleményét szokott alkotni a film meséjéről, a rendezésről, a színész alakításáról, a fényképezésről, a hangról, a beállításról stb., mégis nagyon kevesen szólnak hozzá ezekhez a kérdésekhez a szükséges tárgyilagossággal és a tárgykör ismeretével. A közönség nagy részét a film elkészítésével kapcsolatban tulajdonképpen csak a színészek élete és a trükkök érdeklik. Egy kis kulisszámögötti pletykával, üres de hangzatos számokkal, felfújott történetekkel, vagy a boszorkányhonyha emlegetésével sok embernek ki is merül a filmgyártásra vonatkozó érdeklődése és ismerete. Ebben a felületen értékelésben hibás a hírverés, amely mindig felsőfokban szónokol és a legrikálóbb színekkel fest, hogy közönséget toborozzon a film részére. Hogy ez mennyire igaz, bizonyítja a filmműtermek látogató közönségének érdeklődése a színészi munka iránt. De ugyanez a közönség a filmkészítés más, ugyanannyira fontos körei iránt nem érdeklődik. Folytonosan ismétlődnek a megszokott, unalmas kérdések a filmgyártásban: miért szükséges olyan sokszor próbálni a jeleneteket, avagy miért olyan téglaszíniék az arcok, vagy igen gyakori az a megállapítás, hogy a várakozás idegölő, nem volna lehetséges mindezt gyorsabban csinálni és így tovább. Ezek és hasonló természetű kérdések valahogyan úgy hatnak a szakemberre, mintha valaki új ruhát látna és annak csak egy gombja érdekelné, a szabás, az anyag, a szin egyáltalán nem volna fontos. Milyen lélekneküliek és mennyire lélektelenek ezek a kérdések a film igazi arcára és tartalmára.

Ugyancsak a tárgyismeret hiányára vallanak azok a megítélések is, amelyek állandóan összetévesztik a hatásköröket a filmen. A képek beállítását összetévesztik a táj szépségével, a rendezést a színészi alakítással, a forgatókönyv írójának feladatait a vágóéval stb. Igaz, a tárgykörök elhatárolása egymagában is szakmunka, komoly feladat, mert gyakori eset, hogy az ú. n. szakemberek sem tudják megítélni a film valódi hibáját sem a gyártás alatt, sem azután.

A filmkészítésben mindegyik munka ölelkezik és egyik sem vonhatja ki magát a szomszédos tárgykörök korlátozásai alól. A film tehát kollektív művészetnek nevezhető, amely az író elképzelését és a filmíró filmszerű elgondolásait, a színészek alakítótehetségé-

nek, a rendező arányosításának, a mese drámai fokozásának és a zeneszerző hatásköröző zenei aláfestésének segítségével önti formába. A technikusok mindezt rögzítik, hogy továbbra is fennálljon az átélés lehetősége. A film olyan eszközöket használhat, amelyekkel más művészet nem dicsekedhet.

Ha negyvenöt év nem volt elegendő arra, hogy általánosan elismerjék művészetnek, az elkövetkező fél évszázad folyamán kell bizonyítékokat szolgáltatni rá. A film egyes részletei épp úgy elemezhetőek művészi szempontból, mint például a festőművészet remekei. Műfaj tekintetében a zenedráma és az opera hasonlítható a filmhez, de a filmen több a mozgásmotívum. A filmművészet remekeiben sok művészet egyesülhet. Elképzelhető, hogy a világ legfilmszerűbben gondolkozó írója által megírt film-drámát a legjobb rendező kezébe adják, a legkitűnőbb színészek alakítják, mozdulatművészek táncolják, a legjobb zeneszerző írja hozzá az aláfestést és hatásfokozó zenét, amelyet csupa művész játszik el. A technika bizonyára nem akadályozza annak, hogy az ember átélhessen egy nagy művészi remekművet, amelyet sok emelkedett szellemi művészember alkotott meg és technikával együtt felmőlt ember bizonyára hozzá szokik ahhoz, hogy a technika eszközeit használhassa ehhez az átéléshez.

Előbb voltak a művészetek és azután születtek a művészettörténetések,

esetleg évezredek múlva és lehet, hogy a későbbi művészettörténetészek mosolyogni fognak a maiak érvein. A mai fiatal filmművészet még kiűz — és bizonyára tovább is fog kiűzeni — hogy hogyan sorozza be, a film művébe azt a számtalan művészi elemet, amely rendelkezésére áll, de, hogy csak igen kevés ember tudja igazán alkalmazni ezt a sok eszközt, igen kevés ember nem zavarodik meg és alkot belőle tökéletes művet, inkább azt igazolja, hogy a filmhez lángész kell, izzig-vérig művész, mint azt, hogy a film csupán elemeiben művészi. A film nem pusztán és nem technika, még akkor sem, ha sokszorosítható és gépen bemutatható, nem is ipar és nem csupán szórakoztató eszköz. Természetes, hogy mindezzé lehet. Lehet valamely film túlymórész technika, ha vezetővonala nem elég színes arra, hogy betöltse a képzeletet, de lehet közönséges mozgófénykép is, ha hiányzik belőle az emberábrázolás nagyszerűsége, ha ezek miatt a nézők számára nem élmény.

A filmművészetre vonatkozó ádáz vitát csak megemlítettem, de a továbbiak során nem kapcsolom bele munkámba, mert könnyvének célja, hogy a film megszületését és útját ismeressem, elkészítésére való segítő eszközeivel és az általuk elérhető hatásokkal együtt. A részleteket igyekeztem úgy megrögzíteni, hogy tisztán láthassuk az eszközöket, amelyek segítségével jó filmet lehet alkotni. A tárgykör hatalmas méreténél fogva meg kellett elégednem azazal, hogy mindenben csak a sarkalatos fontosságú kérdéseket vetettem fel és csak az eredményeket emeltem ki. Ez az oka annak is, hogy nem térhettem ki részletesebben a történeti áttekintésekre, egyes vitás pontokra, az eredményre vezető utak ismertetésére stb. A film mai állapotát akarom ismertetni.

Azt szeretném, hogy munkámból a filmmel dolgozók is átfogó ismertetést kapjanak a film mai lehetőségeiről és korszerű technikájáról. Azonban seholsem feledkeztem el a szakemberek szempontjairól sem, ezért a fontosabb adatokat minden fejezetben közlöm. Tudom azt is, hogy az ilyen hatalmas tárgykört felölő ismertetés sohasem lehet teljes, annál is inkább, mert a film elkészítésének és bemutatásának eszközeit állandóan tökéletesítik. Különösen érvényes ez a folytonos változás a képrádióra, a világitó eszközök, a nyersanyagok, a színesfilm és a hangfelvételek fejlődésére, mert ezeken a területeken igen lázas tevékenység folyik és évenként tekintélyes javulás tapasztalható.

Munkámat azzal a kívánsággal indítom útjára, hogy használjon a film ügyének és a filmen át a magyar szellem terjesztésének.

# Filmforgató- könyveket

szincopiszokat, kommunikéket és általában minden filmmunkát a leggyorsabban, legpontosabban és legolcsóbban, gépel

**NEW-YORK LEIRO és SOKSZOROSÍTÓ IRODA**

New York-palota, VII., Erzsébet-körút 9—11. II. 3. Telefon: 222-212

### Premiermozik műsora:

ÁTRIUM  
CASINO  
CITY  
CORSO  
DÉCSI  
FORUM  
OMNIA  
RADIUS  
ROYAL APOLLO  
SCALA  
URÁNIA

Búvárhajók nyugatra!  
Légy résen Andy Hardy  
Megértés  
Az asszony, az orvos...  
Fiatal ördögök  
Havasí vadmadár  
Nyári színet  
Nászút Haitiba  
Ököljog  
Egy leány, aki mindent  
Búvárhajók nyugatra!

jún. 11-től  
jún. 19-től  
jún. 18-tól  
jún. 6-tól  
jún. 10-től  
jún. 20-tól  
jún. 19-től  
jún. 10-től  
jún. 16-tól  
jún. 11-től

UFA  
Metro  
Fox  
Metro  
Imago  
Tobis  
UFA  
Metro  
UFA  
UFA

## A német filmgyártás fejlődése a háború kitörése óta

A német kulturális élet irányítóinak az a törekvése, hogy a Németbirodalom területén minél nagyobb számban német filmeket mutassanak be a mozik, a háború kitörése óta természetesen még sokkal fokozottabb mértékben megvalósult. A nyugati filmeknek majdnem teljes kiszorítása a piacról azt jelenti, hogy a német mozik műsorszükségletét elsősorban és majdnem teljes mértékben német filmekkel elégítik ki.

Megváltoztatta azonban a háború a német film helyzetét az európai országok piacán is. A tengelyhez, illetőleg a háromhatalmi egyezményhez csatlakozó országok filmpiacán az utóbbi időben természetesen fokozottabb mértékben kerültek bemutatásra német filmek, amelyek azokban az országokban is, ahol van nemzeti filmgyártás, számban az élre kerültek, azokról az államokról nem is beszélve, ahol nincs, vagy csak kis mértékben valósult meg a hazai gyártás és így elsősorban német filmeket vetítenek. A Németbirodalommal szembekezdett államokban pedig a német fegyverek gyors győzelme nyomán a német kultúra egyéb termékei között a film is mind szélesebb területen tért hódított.

A Németbirodalom területén a német film egyeduralma érezhető hatását a mozik látogatottságán is. Mint ismeretes, nagy Németországban közel 6200 filmszínház működik. Ez az óriási mozipark 3500 helységben szórakoztatja a

közönséget, abban a megoszlásban, hogy körülbelül 2700 helységben van 1-1 mozi, míg viszont a három milliós városban, Berlinben, Bécsben és Hamburgban 400-200-100-on felül működnek a mozik. A mozik számának állandó növekedése nemcsak arra vezethető vissza, hogy a film mind szélesebb körben vált népszerűvé, hanem hogy a filmkedvelők mind gyakrabban járnak filmszínházba. A kimutatások szerint 1940-ben több mint két és félszer gyakrabban látogatta Németország lakossága a mozikat, mint 1932-ben.

A filmkedvelők számbeli növekedésének, illetőleg a mozik gyakoribb látogatottságának természetes következménye a közönség igényeinek megnövekedése is. Mint másutt is, úgy Németországban is készülnek csúcs-, közép- és szerényebb filmek. Am egyrészt a hazai közönség igényeinek emelkedése, másrészt a megnövekedett külföldi piac biztosítása mindkevesebb létjogosultságot enged a gyenge filmalkotásoknak, úgy, hogy a német filmgyártás vezető köreiből és a szakajtóban mind több szó hangzik el a német filmgyártás színvonalának emeléséről. A nagyközönség igényeinek kielégítése, valamint a filmek üzletmenetének biztosítása egyenesen megköveteli, hogy a jövőben csak csúcsműveket és jó középfilmeket gyártsanak Németországban és a szerényebb produkcióktól eltekintsenek.

## ÚJ FILMEK

### Megértés

(Here I'm A Stranger)

Irtó: Gordon Hillman.

Rendezte: Ray del Ruth

Főszereplők: Richard Dix, Brenda Joyce, Gladys George, Richard Greene, Roland Joung, George Zuro, Katherine Aldridge,

Robert Gleason

Gyártotta: Fox

Beszél: angolul

Magyar szöveg: Orbók Attila.

Hossza: 2342 méter

Cenzura: aluli

Kölcsönző Fox

Bemutatta: City, június 18.

\*

Duke Allen a staffordi egyetem volt sportbajnoka, mint tehetséges újságíró kezdte karrierjét és megnősült. Irodalmi és sportbeli sikerei elkapatták, léha, könnyelmű, ízsákos lett és mire kisgyermekük megszületett, állás nélkül nyomorgott. A felesége, Clara, még most is szereti férjét, amikor már a kis Daviddal együtt éheznek. Clara annyira szereti kisfiát, hogy érte lemond a férjéről, hazaköltözik anyjához és elváltik Duketól. Húsz éves születésnapja van Davidnak, anyja és második férje, a gazdag Paulding ügyvéd ajándékokkal halmozzák el. Az ünnepségen résztvesz Paulding főnöke, a milliomos Bennett is, akinek a leánya a még egyetemi hallgatósorban lévő Davidnak a menyasszonya. David is a staffordi egyetem hallgatója. Az irodalom tanára, Prof. Daniels, odaadja Davidnak édesapja nagysikerű novelláit. Apja írásai nagy hatással vannak Davidra, elutazik Bostonba, hogy megismerje 18 éve nem látott apját. Duke-ot részegen találja, munka nélkül. Az apát megrendíti a találkozás. Az öröm kijózanítja, az eltöltött délután elég mindkettőjüknek, hogy érezzék az összetartozást és bensőséges viszony fejlődik ki apa és fiú között. David legjobb barátja az egyetemen egy szegény diák, Sortvell. Együtt járnak Danielshez teára és együtt készülnek a professzor leányával, Simpsonnal az intézet báljára. A bálon megjelenik David menyasszonya fivérével, Lesterrel. Lester autózni hívja Davidet. David későn veszi észre, hogy Lester sokat ivott. Hiába inti őt óvatosságra, az alkohol által feltüzelt fiatal fiú vad tempóban hajt az országúton és egy kanyarban elüt egy asszonyt. Miután Lester kényszerhelyzetben önként jelentkezett, érzi, hogy családjával nem tud boldogan együtt élni. Azzal vádolják őt, hogy édesapja, Duke volt reá rossz hatással. Átküldik Davidet Európába tanulmányai folytatására. David édesapjához menekül dik bele az európai útba, amikor azt a megnevezés elől és csak akkor törő látja, hogy édesapja is mostohaapjának a pénzét becsüli többre, mint az apai érzést. Elbúcsúzik Daniels professzortól és Simpsontól, akinek bevallja szerelmét. De anyja nem bírja nézni fia boldogtalanságát. Davidért áldozta fel Duke iránti szerelmét, húsz évet töltött el boldogtalanul azért, hogy fiának a jövőjét biztosítsa. Most, hogy fia boldogtalan, újra áldozatot hoz, hogy David lelki egyensúlyát helyreállítsa. Elmondja, hogy ő kérte Duke-ot arra, hogy Daviddal elhitesse a mostohaapjával való megállapo-

## Filmszínészek és filmgyártók számára nélkülözhetetlen az

# INKEY

**FILMFOTÓ-SOROZAT**  
42 különböző felvétel 10 pengő  
Minden filmszínész és minden filmszínésznő adjon önmagáról minden filmgyártó cégnek egy INKEY filmfotó-sorozatot, mely pótolja a próbafelvételt.

Filmgyártók és kölcsönzők számára az INKEY filmfotó-sorozat újszerű, olcsó reklámlehetőség.

# INKEY

fényképező műterme

Budapest, IV., Múzeum-krt. 3.

TELEFON: 380-466

Filmszereplők több egyforma film-fotó sorozat rendelése esetén nagy engedményt kapnak.



dást, amellyel lemond fiáról. Duke, az utóbbi időben kicserélődött. Fia mellett új életcélja lett és Clara látja, hogy Davidnak édesapja mellett van a helye. Hogy fiát boldognak lássa, ő is, ősz hajjal visszatér oda, ahova mindig is tartozott, Dukehoz.

\*

Az új amerikai film után ítélve, úgy látszik, még egyáltalán nincs vége a főszezonnak. A film ezekkel a kvalitásokkal az idény derekán is megállta volna a helyét. Érdekes történet jó rendezésben és elsősorú szereposztásban: ennyi egymagában is biztosítja a sikert. A film külön eseménye Richard Dixnek, a némafilm híres sztárjának szereplése. Egészen nagyvonalú alakítást nyújt. Rajta kívül meg kell emlékezni Brenda Joyce-ról, aki viszont a legfiatalabb filmszínészgenerációhoz tartozik, de a hollywoodi utánpótlásnak kétségkívül a legtehetségesebb tagja.

K. M.

## Egy lány, aki mindent tud

(Mädchen im Vorzimmer)

Rendezte: Gerhard Lamprecht

Főszereplők: Magda Schneider, Heinz Engemann, Carsta Löde, Rudolf Platte

Gyártotta: UFA

Beszél: németül

Magyar szöveg: K. Halász Gyula

Hossza: 2595 méter

Cenzura: aluli

Kölcsönző: UFA

Bemutatta: Scala, június 19.

\*

A Hartmann-lapkiadóvállalat igazgató-tulajdonosának mindentudó, szorgalmas titkárnője Beáta. Beátát nem érdeklik a férfiak. Hosszas unszólásra elmegy egy barátjánő születésnapjára, ahol megismerkedik Fabri Pál építész-mérnökkel. Kölcsönösen megtetszenek egymásnak, de Beata visszautasít minden közeledést, mert évekkal ezelőtt nagy csalódás érte. Hartmann nem bírja egymaga a hatalmas vállalatot vezetni, helyettesít keres, mire többek között dr. Groner is ajánlkozik, akiben Beata megdöbbenve ismer egykori volt szerelmére. Groner megígéri Hartmannnak, hogy nagybátyjától, Groner Tamástól újabb forgótókat szerez, de ez a kísérlet csődöt mond. Ugyanakkor Gronerben felébred a régi szerelem, arról azonban Beata mit sem akar tudni, mert szíve mélyén Fabri mérnökhöz vonzódik. A vállalat egy alkalmazottja régebről ismeri Beátát és Gronert, tudja, hogy Beata valaha Groner titkárnője volt. Beata háta mögött sugdolóznak, Hartmann is szemrehányással illeti, mivel nem mondta meg, hogy Gronert már régebről ismeri, mire a titkárnő néhány sorban búcsúzik főnökétől és elmegy. Hartmann belátja, hogy megbántotta a leányt, aki önfeláldozóan dolgozott cége megmentésén és maga megy el, hogy megkövesse. Időközben Groner értesíti Fabri mérnököt, hogy keresse fel Beátát azonnal. Mire Hartmann odaér Beata lakására, már boldog párra talál.

\*

A legújabb német film kedves, jól pergozó történet, helyenként drámai, legtöbbször vidám fordulatokkal. Az átlag fölé két főszereplőjének játéka emeli. Magda Schneider, sok vígjáték és operett hősnője, most komoly jellemszínészi tehetséget is árul el. A férfi főszereplő, Heinz Engemann, nagy nyeresége a német filmművészetnek. Megjelenése, külseje, erőteljesebb férfiassága, közvetlen játéka mind a jövő nagy német férfisztaárját sejtetik benne.

K. M.

## Nászút Haitiba

(Zwischen Hamburg und Haiti)

Rendezte: Erich Waschneck.

Főszereplők: Gustav Knuth, Gisela Uhlen,

Albert Florath, Walter Franck,

Ruth Eweler, Will Dohm.

Gyártotta: UFA.

Beszél: németül.

Magyar szöveg: K. Halász Gyula.

Hossza: 2464 méter.

Cenzura: felüli.

Kölcsönző: UFA.

Bemutatta: Radius, június 19.

\*

Henry Brinckmann német kereskedő 20 esztendővel ezelőtt vándorolt ki Haitiba és a két évtized kemény munkájával a legvagyonosabbak közé küzdötte fel magát. Nyugodtan, boldogan él munkájának mindaddig, amíg egy barátja németországi szabadságáról feleséggel tér vissza. Brinckmann belátja, hogy egyedül az élet céltalan és elhatározza, hogy Hamburgba utazik. Egy hamburgi kávéházban a véletlen folytán megismerkedik Wittstock Bellával, s úgy véli, hogy ez lesz a neki való asszony. Egy Hamburg környéki kirándulóhelyen eltöltött boldog vasárnap után Bella bevallja, hogy tulajdonképpen Annának hívják, gyermeke van és bárhölgy a hírhedt Aranypatkó mulatóhelyen. Ezt a nehéz sorsot pedig azért kénytelen vállalni, hogy 5 éves kisfiát, akinek atyja elhagyta, tisztességesen nevelhesse. Brinckmannnak nincsenek előítéletei, megszerette és feleségül akarja venni Annát. Egy haiti üzletbarátja, aki ugyancsak Hamburgban időzik, figyelmezteti arra, hogy Brinckmann vezető szerepet játszik Haitit életében és ha megtudják felesége múltját, ki fogják közösköteni. Brinckmann keményen utasítja rendre jóakarató barátját, de nem sejtji, hogy ennek a beszélgetésnek Anna akaratlanul is tanuja. Brinckmann visszautazik Haitiba azzal, hogy Anna, ha okmányait beszerezte, utánautazik. Hiába áll azonban négy hét múlva a kikötő hajónál, az csak Brinckmann Annának ajándékozott csekk-könyvét, a hajójegyet és az ugyancsak ajándékba adott holmikat hozza, Anna maga nyomtalanul eltűnt. Brinckmann nem olyan fából faragtak, mint aki belenyugszik a változhatatlanba. Visszautazik Hamburgba és kutatja Anna nyomát. A gyér nyomon is eljut Mexikóba és ott rátalál Annára, aki gyermeke apjával, egy utazó íróval járja, a világot. Larsen, az író, csak titkárnőjének szerződtette Annát és Anna ezt az állást is azért vállalta, hogy gyermekének jobb sorsot biztosítson. Brinckmann előbb keményen ösztöztet Larsennel, de az író jóvá teszi mindazt, amit Anna ellen vétett és néhány hét múlva Brinckmann boldogan mutatja be Haitiban ifjú feleségét, Annát, gondoskodva arról, hogy Anna múltját soha senki hánytorgatni ne merje.

\*

Jellegzetes „nyári” vígjáték. A jelző felméri a film értékét, megállapítja minőségét. Az újdonság nem törekszik egyéni, sajátos ízü történetre vagy különleges mondanivalóra, hanem megelégszik a jól bevált receptek felhasználásával s azok összevágatásából épül fel a film átlátszó, de tiszta vonalvezetésű váza. A rendező kitűnően oldotta meg feladatát, a színészek játéka egységes és harmonikus, különösen a két főszereplőé. Néhány gyönyörű tengeri felvétel a német filmfényképezés diadala.

Sz. A. Gy.

## Légy résen, Andy Heardy!

(Judge Hardy and Son)

Irtta: Aurania Ronverol, Carey Wilson

Rendezte: George B. Seitz

Főszereplők: Meckey Rooney, Ann Rutherford, Lewis Stone, Cecilia Parker,

Fay Holden

Gyártotta: Metro

Beszél: angolul

Magyar szöveg: Pacséry László

Hossza: 2502 méter

Cenzura: aluli

Kölcsönző: Metro

Bemutatta: Casino, június 19

\*

Hardy bírónál megjelenik az öreg Volduzzi házaspár. Hardy bíró megmagyarázza, hogy miután a jelzőkölcsön törlesztését elmulasztották, elárverezik a házukat. Megkérdezi tőlük, 'nincsenek-e gyermekeik, akik eltarthatnák őket. Volduzziné vonakodva mondja, hogy volt egy lányuk, aki meghalt. Az öregek viselkedéséből Hardy bíró arra következtet, hogy lányuk él, de ők büszkeségből nem kéri segítséget. Az ebédnél megkérdezi a családját, nem ismernek-e valakit, akit leánynevén Volduzzinak hívtak. Andy rögtön ajánlkozik, illő jutalomért kinyomozza az illetőt. Először Elvie Hortont keresi fel, aki gyönyörű kastélyban él szüleivel. Elvie barátságosan fogadja Andyt és elmondja, hogy résztvesz egy pályázaton, amelynek tárgya Alexander Hamilton, a nagy amerikai államférfi életrajza. A pályázat díja 50 dollár. Miután Elvie Horton ügylőtszik, nem az a nő, akit Hardy bíró keres, Andy folytatja a nyomozást. A következő „gyanusított” Euphrazia V. Clark, azonban csakhamar kiderül, hogy a „V” nem Volduzzit jelent. A következő lány Andy listáján Clarabelle V. Lee. Andy nagy csalódására itt is kiderül, hogy a „V” Voorhist jelent és nem Volduzzit. Andy Clarabellenek felajánlja, hogy közösen pályázzanak és megfelezik az 50 dollár díjat, Clarabelle beleegyezik az üzletbe. A pályázat benyújtásának napján Andy megdöbbenve látja, hogy Clarabelle teljesen megváltoztatta az ő tanulmányát. Összevesznek és Andy elviszi a tanulmányt Elvie Hortonhoz. A kislányt legnagyobb meglepetésére könyvek között találja és megtudja, hogy Elvie gyűlöli az édesanyját és a mostohaapját. Andy vigasztalni akarja és mikor megtudja, hogy pillanatnyilag az a legnagyobb bánata, hogy nem tudja befejezni a pályaművét, nagylelkűségi rohamában felajánlja a saját pályaművének befejezését, mert ő már úgysem akar résztvenni a pályázaton. Elvie boldog és hálából elárulja Andynak, hogy neve valóban az L. V. betűk összevonása. Teljes neve Leonora Volduzzi. Andy megviszi a jóhírt édesapjának és ekkor Hardy bíró felkeresi Mrs. Hortont, Elvie édesanyját, akit a maga jószágos és bölcs módján valómásra bír. Hortonné elmondja, hogy szüleivel, az öreg Volduzzi házaspárral a legnagyobb nyomorban éltek, majd érdekházaságot kötött, de első férje rövidesen meghalt. Később beleszeretett mostani férjébe, aki fiatalabb nála és így elitkolta/előtte a saját és Elvie életkorát. De most mindent bevall a férjének és szüleit magához veszi. A teljes boldogsághoz még hozzátartozik az is, hogy Elvie Horton megnyeri a pályázatot és az egész díjat Andynak adja, aki büszkén könyveli el első nyomozásának teljes sikerét.

\*

A sorozat-filmeknek legtöbbször az a hibájuk, hogy bizonyos idő múlva már nem tudnak újat adni. Éppen ezért kelle-

mes meglepetés kedvenceinknek, Hardy-családnak új filmje, amely nemcsak, hogy nem jelent visszaesést, hanem, ha lehet, emelkedést mutat a sorozat régebbi filmjeivel szemben. Friss, napsugaras történet a régi, kedves alakokkal, akik az amerikai kispolgárról adnak finom rajzot. Hardy bíró böles mondatai a családról, a hitről és a szeretetről pedig mindenki számára megszívlelendő tanítás. Mickey Rooney alakítását már közhely volna dicsérni. Andy Hardy figuráját úgyszemint ismeri és szereti.

K. M.

## LAPSZEMLE

### A NÉP:

1941. VI. 19. *Változás az amerikai filmiparban.* (Miért karolták fel az amerikai filmeket?)

### ESTI UJSÁG:

1941. VI. 16. *Ősszel rendezik a filmhetet.* (Magyar Film 1941. VI. 14.-i számából.)

### MAGYARORSZÁG:

1941. VI. 17. *Páris új filmjei és zenei élete a megszállás második évében.*

### MAGYARSÁG:

1941. VI. 15. *S. J.: Az olasz háború filméposza.* (Sajtóbemutató a budapesti fasció székházában.)

### NEMZETI FIGYELŐ:

1941. VI. 15. (F.): *Érik a gyümölcs.*

### NEMZETŐR:

1941. VI. 16. *A „pótolhatatlan” Kabos...*

### NEMZETI UJSÁG:

1941. VI. 14. *Újjáéled a francia filmgyártás.*

### PESTI UJSÁG:

1941. VI. 16. *Szeptemberben lesz a Filmhét.* (MAGYAR FILM 1941. VI. 14.-i számából.)

### ÚJ MAGYARSÁG:

1941. VI. 17. *Túlágoson egyformák a filmszüzsék, mondja Ladomerszky Margit.*

1941. VI. 20. *Miért nem mutatják be Kecskeméten a Jud Süst?*

### ÚJ NEMZEDÉK:

1941. VI. 18. *Tannenzapf Náthán francia „filmdiktátor” 700 millió szelvényesével a párisi törvényesség előtt.*

### UJSÁG:

1941. VI. 15. *Baky Marica: Huszár Pufi Hollywoodba utazott.*

### ÜNNEP:

1941. VI. 15. —y: *Meddig tart a csoda Hollywoodban? (8 képpel.)*

### VIRRADAT:

1941. VI. 16. (Sz. V.): *A német háborús film győzött — Amerikában.*

# TECHNIKA

SZERKESZTI:

BRÜCKNER JÁNOS OKL. GÉPÉSZMÉRNÖK, TANÁR, A MMOE SZAKERTŐJE,  
AZ ORSZ. MAGY. MOZGÓKÉPÜZEMVEZETŐ- ÉS GÉPKÉZELŐ TANFOLYAM TANÁRA

## Újabb hangosfilm vetítőgép-típusok a hazai filmszínházakban

Előadta a Magyar Kinotechnikai Társaságban 1941. június 10-én

BRÜCKNER JÁNOS

okl. gépészmérnök, tanár,

A Mozgóképezemvezetői és Gépkészítői Tanfolyam előadója, MMOE szakértő

(Folytatás.)

### A vetítő optika

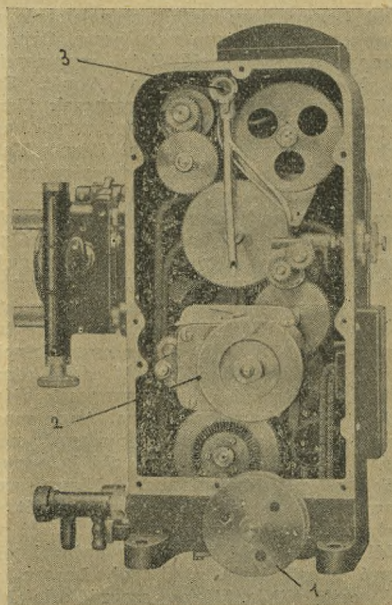
A képkapuban egy pillanatra megálló filmkockáról a nagyító optika 2—400-szorosos felnagyított és jól kivilágított képet vetít az ernyőre. Ez a feladat a vetítő optikát illetően két előfeltétel betartásával valósítható meg. Az egyik előírja az optika torzítás és színi eltérésmentes rajzolását. Ezt az előfeltételt a mai *Petzvál* rendszerű négylen-

nia. Minél közelebb van az objektív a képkapuhoz, vagyis minél rövidebb az objektív gyújtótávolsága, ez annál inkább sikerül és minél távolabb kerül a hosszú gyújtótávolság miatt, annál több fény sugárzik az objektíven túl. Régen az árlámpás és csak kondenzoros rendszereknél az objektív átmérője minden esetben 42.5 mm. volt. Ez a méret a nagyobb nyílásszöggel működő tükrőlámpáknál már nem volt elegendő. Az átmérő megnőtt 52.5-re, majd 62.5-re. Ma nagy gyújtótávolságú objektíveknél 80 és 100 mm-es átmérővel is találkozunk.

A vetítő optika megválasztásánál ma tehát nem az átmérőből indulunk ki, hanem az átmérő igazodik a gyújtótávolsághoz. Ezt mai kifejezésmóddal úgy mondjuk, hogy a vetítő optikát illesztjük a megvilágító optikához. A helyes illesztés egy legkedvezőbb és a gyakorlati követelményeknek megfelelő legnagyobb fényerő betartásával érhető el. Ez a fényerő filmvetítő objektíveknél 1:1.9. Miután a fényerő az átmérő és gyújtótávolság viszonyát jelenti, így a fenti szám azt mutatja, hogy a gyújtótávolság növekedésével az objektív átmérőnek is növekednie kell. Rövidebb gyújtótávolságnál kisebb átmérőjű, hosszabb gyújtótávolságnál nagyobb átmérőjű objektívet választunk. Táblázatok mutatják meg, hogy mely esetben melyik a megfelelő.

### A gépfaj

A gépfajban a filmszalag folyamatos, illetve szakaszos mozgása történik és központi helyén a képkapu áll. Ebben világítjuk át a képkockát. A mai gépfajokat a régi gépfajjal összehasonlítva, feltűnő különbségeket találunk. Egy kb. 25 év előtti gépfaj-típusnál nyitott szerkezetű kiképzést találunk, szabadonálló fogaskerekekkel. Az olajozó nyílások külön-külön, összesen mintegy 10 db., kenik az ágyzatokat, kapcsolódó kerekeket. Ezekből az olajozó nyílásokból cseppenként perog az olaj, ahová naponta kell a megfelelő olajmennyiséget külön-külön feltölteni. A későbbi gépfajoknál az olajozó nyílások eltűnnek és a legfontosabb kapcsolódó kerekek, ágyazások zárt kamrába kerülnek, ahol állandóan olajba merülve végzik működésüket. A kenési viszonyok itt már lényegesen jobbakké és a gép járása is sokkal csendesebb és egyenletesebb. A korszerű mai gépfaj-típusoknál a teljes kapcsoló mechanizmus közös zárt házban helyezkedik el. Szabadon álló



1. sz. ábr. a.

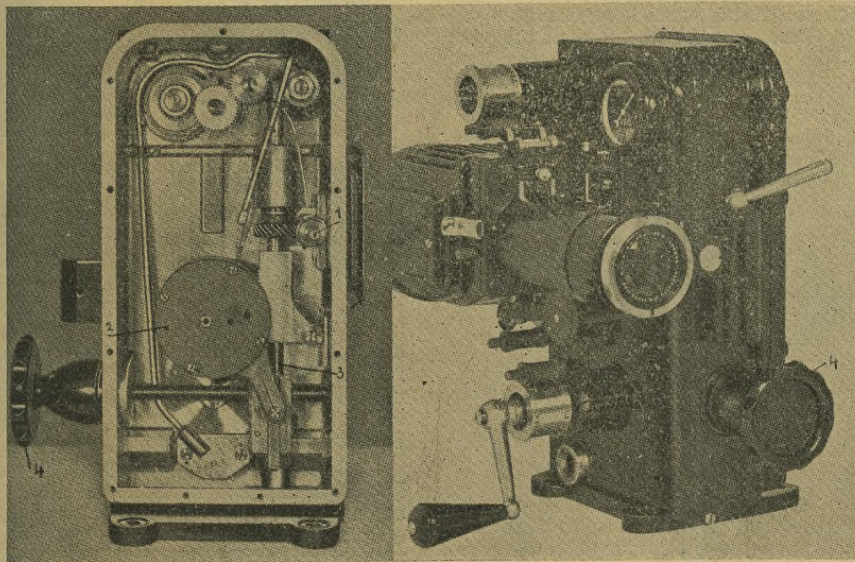
csés és anasztigmát rendszerű háromlencsés objektívek jól megvalósítják. Az újabb gyártmányoknál ezenfelül a színi eltérés nagymértékű csökkenését észlelhetjük. Ez a színesfilm szempontjából bír jelentőséggel. A másik előfeltétel a nagyító optikára azt a feladatot rója, hogy ez a megvilágító optika útján a képkapun át irányított fénycsugár teljes egészében befogja. Amit a vetítő objektív a fénycsugárból nem vesz át, az veszteség, túlsugárzás és rontja a berendezés hatásfokát. A mai tükrös és tükrös kondenzoros rendszerek jó hatásfokát főleg a nagy nyílásszöggel érik el. A nagy nyílásszög meredeken összetartó és a képkapun áthaladva hasonlóképpen meredeken szétartó fénycsugárból jelent. Ezt a meredeken szétartó fénycsugárból kell a vetítő objektívnek átfognia és az ernyőre irányíta-

fogaskerekek, vezértengely, különálló egyes kamrák itt már nincsenek. Minden szerkezeti rész a központi házban van. Pontos jellemzője e rendszernek a központi olajozás. Itt a gépfej zárt házának tetőrészéről szétágazó csőrendszerből a gép járása alatt minden kenési helyre zuhatagszerűen ömlik az olaj. A lecsurgott olaj alul összegyűlik

közös jellemzőként jelentkeznek a hátsó pillának általános alkalmazása. Amíg régi gépeinknél a pilla az objektív után következik, addig a mai gépeknél a pillát a képkapu előtt a fényforrás és a film között helyezük el. Oka ennek kettőben van. Először a növekvő objektív átmérő miatt a pillatakaró felületek is növekednek, ami fényvesztést okoz,

illetve bizonyos szerkezeti nehézségeket idéz elő. Hátsó pillánál a takaró részek nagysága az objektív-átmérőtől független. A másik ok a hátsó pillával elérhető hűtés, illetve a filmszalagra és képkapura jutó hőmennyiség csökkenése. A filmszalag előtt mozgó pilla légáramlást létesít és ez bizonyos hűtőhatást idéz elő. Miután a takarófelületek nemcsak a fény, hanem a hősugarakat is visszatartják, így a régi rendszerrel szemben a filmszalagra kb. 40%-kal kevesebb hőmennyiség jut. A pillák kiképzése: dobvilla, tárcsapilla. Egyes rendszereknél (Euro M., Ernemann-típusok, Viktoria) a dobpillában helyezik el a centrifugális erőre működő és surlódó kapcsolattól mentes önműködő fényelzáró szerkezetet is.

Érdekesek korszerű gépfejeken azok a kiegészítő berendezések, amelyek a fokozott tűzbiztonság céljait szolgálják. Ismeretes, hogy a tűzrendészeti határozatok minden gépfejnél előírják az önműködő fényelzárót. Ezek működése abból áll, hogy egy zárólap a képkapu előtt a fény és hősugarak útját mindaddig elzárja, amíg a gépfej bizonyos fordulattal nem jár. Így a filmszalag bizonyos sebessége esetén kaphat csak fény- és hősugárzást. Ez az önműködő fényelzáró egyedül a gépjárással, ennek fordulataival kapcsolatban függőségben van, vagyis a filmszalag útjától függetlenül dolgozik. Ez a szerkezet te-

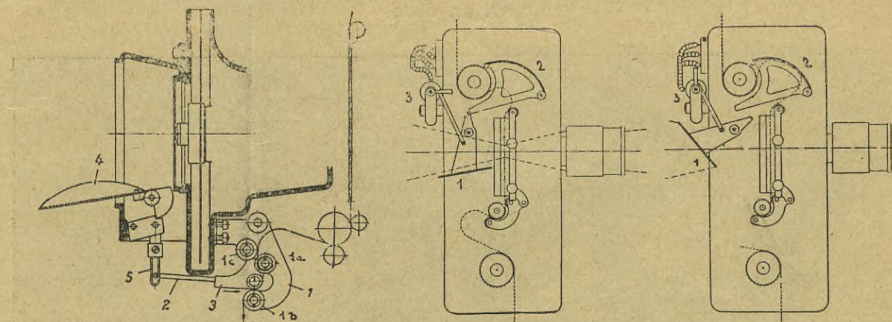


2. sz. ábra

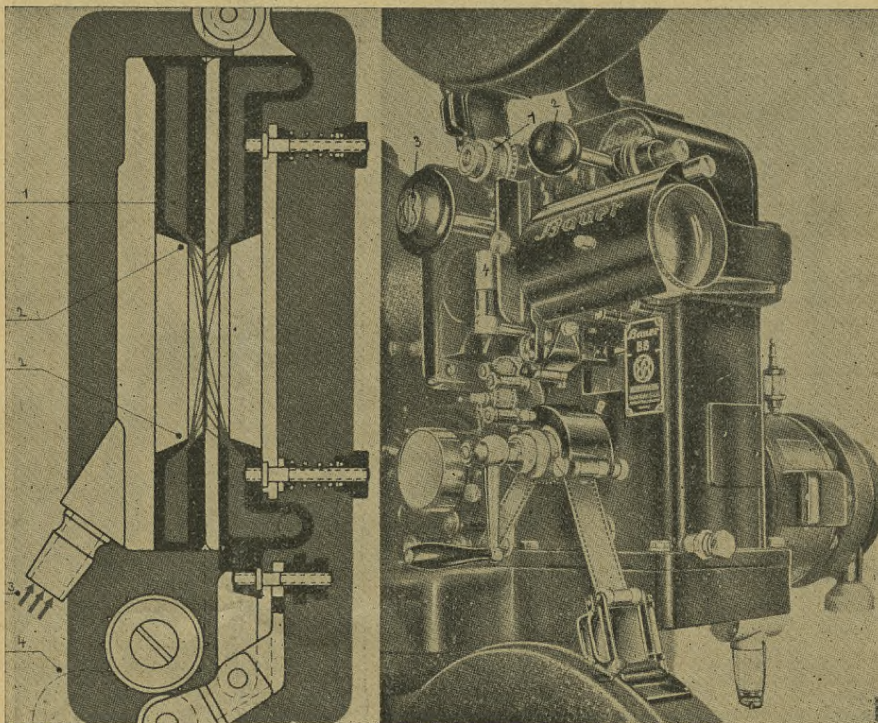
és innen fogaskerék-szivattyú nyomja fel a tetőrészhez, ahonnan szűrés után ismét a csőrendszeren keresztül lecsurgog. E rendszer az olajozás gondját nagymértékben csökkenti. Egy-egy töltés negyed, esetleg fél évig is elegendő lehet. Nagy előnye e rendszernek, hogy a bőséges olajeső igen jó olajozást ad. Így ez a szerkezeti részek lényegesen kisebb mértékű kopását eredményezi.

A korszerű gépfejnek másik jellegzetessége a motortól kapott hajtás egyszerűbb elrendezése. Régebbi gépeinknél a legjobban igénybevett egyfogú kerék kapja a hajtást, vagyis ez veszi át az egész teljesítményt és adja tovább az egyes fogaskerekeknek stb. Modern gépeinknél külön hajtótengelyt találunk, amelytől a hajtás az egyes részek felé fogaskerekekkel, vagy más típusoknál vezértengellyel adódik tovább. E mai megoldásnál tehát az egyfogú kerék, vagyis a gépfej legkényesebb része nagymértékben tehermentesítve lett. E belső szerkezeti kiképzésnek másik jellegzetes sajátossága is van. Az ugyanis, hogy a máltai kereszt és az ezt működtető egyfogú kerék a gépfejházon belül külön szerkezeti házban nyer elhelyezést. Ezt keresztháznak nevezzük. A keresztház egyes típusoknál egyszerűen kicserélhető. Az 1. ábrán jól megfigyelhetjük az egyik újabb típusú gépfejnél (Ernemann IV.) a fent elmondottakat. A legalul lévő hajtótengelytől (1) fogaskerekek közvetítésével adódik át a hajtás a keresztházhoz, fogasdobokhoz, pillához. Középen áll a keresztház (2). Legfelül látható az olajszűrő (3) és az ebből induló csőrendszer. A 2. ábra baloldala egy másik gyártmányú gépfej (AEG Euro M.) belső szerkezetét mutatja. A hajtótengely (1) a függőleges vezértengelynek (3) adja át a hajtást, amely ezt a keresztházhoz, (2) pillához, fogasdobokhoz juttatja el megfelelő kapcsolódó kerek útján.

A gépfej kezelés felüli oldalát nézve



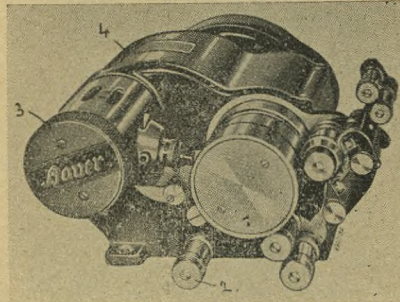
3. sz. ábra



4. sz. ábra

hát akkor is működni fog és nyitva tartja a zárólemezt, amikor a filmszalag a képkapuban elszakad és itt állva marad. A járógép nyitott fényelzárója mellett a filmszalag így pillanatok alatt meggyulladt. Ez tűzveszély ellen akar védelmet nyújtani a filmszalagtól vezérelt kiegészítő védőberendezés. A 3. ábra két ilyen védőberendezés elvi működését szemlélteti. Az ábra baloldali rajza a *Flamex* rendszer (Bauer). Ennél a filmszalag a helyben maradó 1. a. és 1. b. görgők között haladva kitámasztva tartja a kengyelen (3) lévő, egyébként előre mozduló görgőt. A kengyel akasztórudja (2) az akasztó horogba (5) kapcsolódik és így alsó nyitott állásban tartja a záró lapot (4). Ez a zárólap felcsapódott helyzetében a képkapu előtt elzárja a fény és hősugárzás útját. Amikor a filmszalag elszakad, az eddig kitámasztva tartott görgő előre mozdul, amivel az akasztóhorog is kimozdulva, szabadrá teszi a zárólapot és ez azonnal felcsapódik. Így a filmszalagra jutó hő- és fénysugárzás nyomban megszűnik. A *Protector* rendszerű (Zeiss-Ikon) védőberendezésnél (a 3. ábra két baloldali rajza) a zárólemezt (1) kitámasztva tartja a hurokfogó (2). A filmszalagnak képkapuban történő szakadása esetén a felső hurok megnövekszik, e miatt a hurokfogó előre mozdul és szabaddá válik a zárólemez, amely itt is nyomban felcsapódik. Ez a szerkezet a higany-

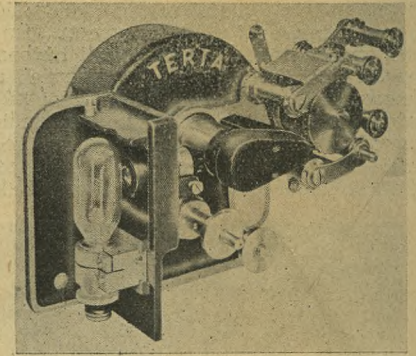
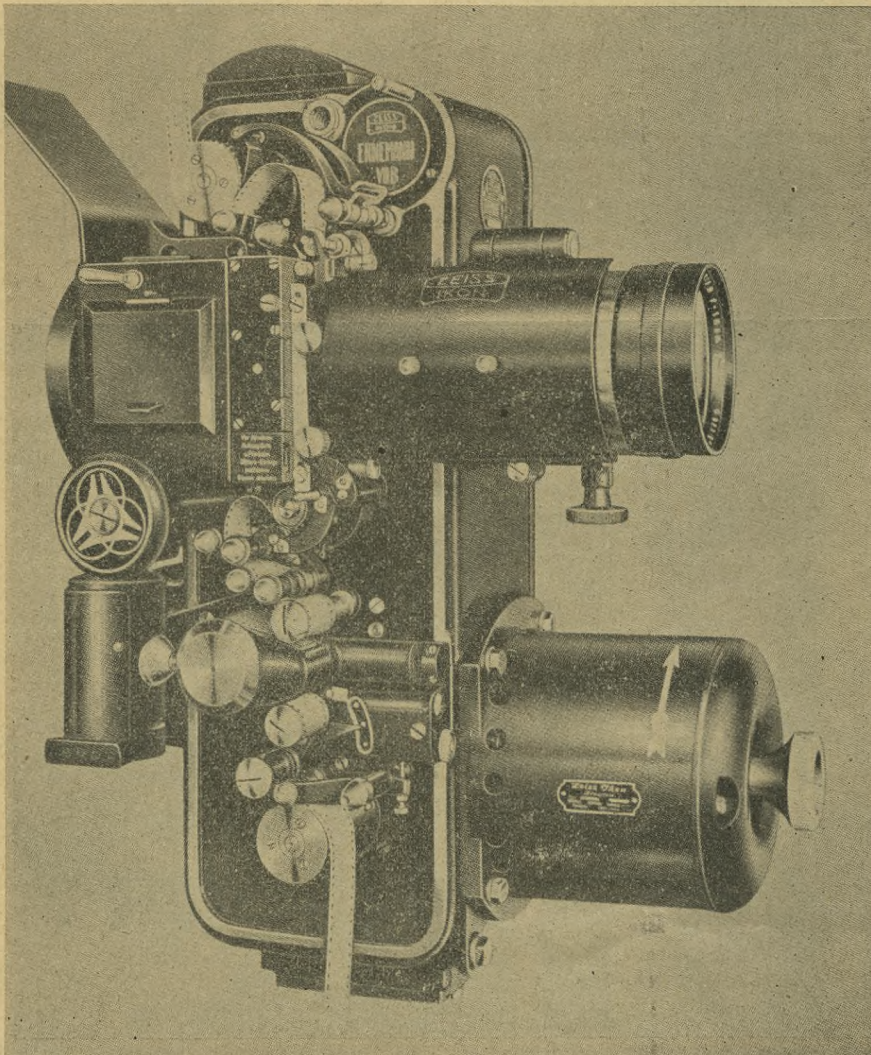
kapcsolót (3) is működteti, amely nyomban megszakítja a hanglámpa áramkörét és kikapcsolja a hajtómotort. A fokozott tűzbiztonságot egyrészt, másrészt a filmkópia kiemelését célozzák a különféle hűtőberendezések. A legtöbb esetben levegőhűtést alkalmazunk, amelynél a filmszalagot a képkapuban kétoldaltól (fényes és rétegoldai felől) bizonyos túlnyomással érkező levegő éri. A kétoldali levegőfúvatás célja a filmszalag begömbölyülésének megakadályozása. A 4. ábra baloldala egy ilyen levegő-hűtési elrendezést mutat. (Bauer B. 8.). Itt a levegő a nyíláson (3) lép be



6. sz. ábra

és a hűtőcsatornán (1) áthaladva, a fűvónyílásokon (2) négyoldalon áramlik a filmszalagra (4). A levegő kimaradása

7. sz. ábra



5. sz. ábra

ellen e szerkezetnél még egy külön védőkészülék is találunk a gépfejen. A képkapu mellett függőlegesen álló henger (4), a 4. ábra baloldali képen, dugattyú-szerkezetet rejt magában. Ez két külön zárólapot működtet közvetlenül a képkapu előtt. Levegőszolgáltatás kimaradása esetén a zárólapok csukva vannak és amint a levegőszolgáltatás megindul, a dugattyú-szerkezet felnyomódik és a zárólapokat kinyitja.

Modern gépfejeknél a képállításhoz kétféle módjával találkozunk. Az egyik az ú. n. központi képállítás. Itt a szabályozó gomb elforgatásával a kereszt-tengely ágyazata elfordul, vagyis állításkor a filmszalag kihúzódása, illetve visszaengedése az elforduló kereszt dob útján valósul meg. Ennek a rendszernek alkalmazását látjuk számos géptípusnál (*Euro M.*, *Ernemann II.*, *III.*, *IV.*, *V.*, *VII.*, *Viktoria VII.*). A 2. ábránál a jobb oldali képen jelzett gomb (4) a képállítás-szabályzó. A másik képállítási módnál a képkapu és kereszt dob fel és alá elmozdulnak. Ennek példáját látjuk a 4. ábra jobb oldali gépfejenél (Bauer B. 8.), ahol az állítást a 3-mal jelölt gomb végzi. E gépnél ugyan ket-tős hurokállító-szerkezetet is találunk (1). Ez két, az alsó és felső dob tengelyen lévő, egymás mellett elrendezett, recézett tárcsából áll. Menetközben az egyik tárcsát megfogva, a hurok növekedik, a másikat megfogva, a hurok csökken. Álló gépnél a tárcsákat forgatva, a hurkokat változtatni tudjuk.

A mai hangrészek fő jellegzetessége a lendpálya. Ez nagyobb átmérőjű és jól ágyazott, közvetlenül vagy közvetve lendítő tömeggel felszerelt görgő. A filmszalag járása közben e lendpályát magával viszi és vele együtt halad. Ez a filmszalagnak résoptika előtti egyenletes haladását biztosítja. Az egyenletes járás csak akkor valósul meg, ha a filmszalag és lendpálya állandóan együtt haladnak. Ezt a filmszalag erőteljes tapadásával érik el. Ezért a filmszalag nagy területen át fekszik fel a lendpályára, azonkívül feszítő görgőt alkalmaznak, amely a filmet a lendpályához erőteljesen reaszorítja. A fotócella vagy a lendpályában nyer elhelyezést, (Bauer Roxy, Zeiss-Ikon Ernophon) vagy a lendpályába bejutó fényt innen kihozzák (AEG, Euroton.). A résoptika optikai réssel működik, amelynél a hengerlencsével előállított rést a mikrooptika lekicsinyítve, a filmszalag hangcsíkjára vetíti. Az 5. ábrán (Roxy) jól látható a nagy átmérőjű lendpálya (1) és a feszítőgörgő (2), amely vízszintesen előre mozogva, ráfeszíti a szalagot a lendpályára. A lendpálya előtt áll a résoptikával felszerelt hanglámpaház. A

lendpálya tengelyén nincsen reáékelt lendítő tömeg, hanem ehelyett egy síma tárcsa. A lendítő tömeg különöntenyelyre ékelve helyezkedik el. A kettő közötti kapcsolatot rugókkal szorított 2 drb síma tárcsa tartja fenn. Az elinduló lendpálya súrlódás folytán a tárcsákon keresztül magával viszi a lendítő tömeget. A 6. ábrán látható hangrésznél (Tera) a filmszalag teljes felületével, a fényes oldalon fekszik fel a lendpályára.

A befűzés egyszerűsítését célozzák és aminél közvetlenebb filmutat valósítják meg a hangrésszel egybeépített gépfek. 7. ábra. (Ernemann VII. B.)

## HIRADÓK

MSZ

904. sz.

1. Svéd repülő emlékünnepe. (Svensk)
2. A honvédelmi miniszter Rómában. (Luce)
3. Olasz kisipari kiállítás. (M.F.I.-Megyer)
4. Urnapi körmenet Kolozsvárott. (M.F.I.-Nagy L.)
5. Nyaraló fiatalság a Balatonon. (M.F.I.-Hegy, Tubay)
6. Kutyakiállítás a Tattersallban. (M.F.I.-Megyer)
7. Új villamos végállomás avatása. (M.F.I.-Somkúti)
8. Katonai sportünnepély Újvidéken. (M.F.I.-Somkúti, Marton)
9. A kultuszminiszter Kolozsvárott. (M.F.I.-Nagy L., Fotofilm)
10. A Kormányzó születésnapja. (M.F.I.-Kertli)



91. sz.

1. Hollandiában elhunyt II. Vilmos volt német császár.
2. Vásár Helsinkiben.
3. A horvát államfő Németországban.
4. Felvételek a krétai harcok befejezéséről.
5. Képek a Tobruk körüli harcokról.



XV. évf. 25. sz.

1. Appenzell és Glaris svájci városok új elöljárót választottak.
2. Tizenhárom kölykezetű fajkutya Long Islandban.
3. Szent Domonkos, a spanyolországi Santo Domingo de la Calzada védőszentjének emlékünnepe.
4. Gyapjúszüret a világlegnagyobb juhfarmján Ausztráliában.
5. A kónai negyed „Egy tál rizs” ünnepe San Franciscóban.
6. Gyermekszépségsverseny New Yorkban.
7. Stafétafutás Bernen keresztül.
8. „Whirlaway” rekordidő alatt nyerte a Derby-futamot Kentuckyban.

## HIREK

### BALOGH LÁSZLÓ DR. KÖSZÖNTÖTE FEL A KORMÁNYZÓT AZ OMME TANFOLYAMÁN

Június 18-án, szerdán kezdte el előadás-sorozatát az OMME filmkereskedelmi tanfolyamán Balogh László dr. m. o. tanácsos, az Országos Nemzeti Filmbizottság főtitkára, akinek előadását a filmhatóságokról és a filmfelülvizsgálókatól a legnagyobb érdeklődés előzte meg. Mielőtt előadását megkezdte volna Balogh László dr., első szavai a Kormányzó Ur aznapi születési évfordulója alkalmából hangzottak el:

— Ma, amikor az egész országban szünnapot ülnék — kezdte felköszöntőjét — és mi a tanfolyam előadásait mégis megtartjuk a Kormányzó Ur Öfömméltósága születésnapján, azt hiszem, nem haladhatunk el emellett a dátum mellett anélkül, hogy Öfömméltóságáról a hála, a köszönet és a Gondviselés iránt dicsérettel ne emlékezzünk meg, hogy ilyen frissességben, ilyen államférfiúi alkotókészséggel megőrizte nekünk a legelső magyar embert, aki az ország egyéforrását biztosítja.

— Amikor Öfömméltósága születésnapján, amikor az egész ország ünnepe, mi tanítunk és tanulunk, ez részünkről nem tiszteletlenség, hanem annak a kidomborítása, hogy mi munkánkval egy olyan magyar iparművészeti ágnak a továbbfejlesztésén igyekezzünk, mint a magyar filmipar, amelynek sok dolgos kézre, sok szorgos munkára és sok tanult, képzett munkaerőre lesz szüksége a jövőben.

— A jó Isten áldását kérem a legelső magyar emberre, egyben a magyar film legfőbb patrónusára. Ugyanakkor a Mindenható áldását kérem arra a munkára is, amelyet itt a hölgyek és urak folytatnak.

Hosszantartó lelkes taps fogadta Balogh László dr. meleghangú felköszöntőjét, amelyet a tanfolyam növendékei állva hallgattak végig.

### ENGEDÉLYKITERJESZTÉS

keres őskeresztény szakember, kamarai tag, egyetemi végzettséggel, megfelelő tőkével rendelkezik. — Cím:

Mozgósínház, Lajosmizse

### MAGYAR

### MOZGÓFÉNYKÉPGÉPKEZELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE

mint az állami munkaközvetítő-hivatal hat. eng. megbízottja

### DIJTALANUL KÖZVETIT

### SZAKAVATOTT GÉPÉSZEKET

állandó alkalmazásra és kisegítősekre úgy helyben, mint vidéken.

Budapest, VIII., Népszínház-u. 19.

Telefon: 337—598.

Hivatalos órák: 2—4-ig.

### OLASZ HÁBORÚS FILMÉPOSZ

Az elmúlt héten mutatták be a sajtó képviselőinek a budapesti fascio székházában azt a hatalmas, történelmi jelentőségű riportfilmet, amely a német katonai sikerek filmdokumentumainak mintájára az olasz hadsereg hősi küzdelméről készült a különböző harctereken. A film végigvezet az olaszok hadbalépésétől kezdve egészen napjainkig. A francia front áttörése, a romokban heverő tengerparti üdülőhelyek, a görög hadszíntér alig leküzdhető terepnehézségei, a szerb háború, az afrikai homok-sivatagokon forróságban harcoló olasz csapatok, a tenger és a levegő hősei peregek gyors egymásutánban előtűnnek. Háború szárazon, vizen és a levegőben: ez a film témája, hőse pedig az olasz katonák A mindvégig izgalmas és lebilincselő filmalkotást a LUCE készítette, magyar kísérszövegét Antonio Widmar, az olasz követség sajtófőnöke írta és Pluhár István mondja be. A film a közeljövőben a nagyközönség előtt is bemutatásra kerül.

### ILSE WERNER BUDAPESTEN

Ilse Werner, a németek nemrégiben feltűnt fiatal, kedvenc sztárja, aki Magyarországon is egyre-másra aratja újabb sikereit, néhánynapos üdülésre Budapestre érkezett. Ittartózkodása során megtekintette az Uránia Filmszínházban ez idő szerint is nagy sikerrel futó *Búvárhajók nyugaton* című Ufa-ujdonságot, melynek női főszerepét ő alakítja.

### KEMÉNY GÁBOR A „HOLNAP” FILMROVATVEZETŐJE

A Rátz Kálmán dr. orsz. gyűl. képviselő szerkesztésében megjelenő *Holnap* című közgazdasági, tudományos és társadalmi hetilap rendszeres filmrovatot nyitott, amelynek szerkesztésével Kemény Gábor, a fiatal szociológus, a Warner filmvállalat sajtófőnökét bízta meg.

### AZ OMME TANFOLYAM HARMADIK HETE

Az elmúlt héten az OMME filmkereskedelmi tanfolyamának harmadik hete zajlott le. Mucsy András folytatta előadásait a filmraktárról, a filmrongálódásokról és a gépi berendezésekről, mely utóbbiakat a Központi filmraktárban és a Corso Filmszínház gépházában és nézőterén demonstrálta. Előadásait utolsó óráján rögtönzött füzet alakjában osztotta szét a hallgatóság között, amiről egyébként egy másik hírünk számol be részletesebben. A tanfolyam harmadik hetében a következő előadók szerepeltek: Balogh László dr. (filmhatóságok, filmfelülvizsgáló); Castiglione Henrik (filmek beszerzése, kiválasztása, mozi-reklám, érdekképviseletek, mozi-adók); Toldy Zoltán dr. (filmjogok); Güttler Antal (filmkötések, filmügynökök). Az előadások az elmúlt héten is a legnagyobb érdeklődés jegyében folytak. Majdnem mindennapos vendégként megjelent Ferenczy Emil miniszteri tanácsos, az ipari tanfolyamok legfőbb felügyelője. A filmszakmából is több vendége akadt az előadásoknak. Pogány Frigyes dr. ny. h. államtitkár, az OMME elnöke pénteken, június 20-án látogatta meg a tanfolyamot és néhány buzdító szót intézett a hallgatókhoz. Résztvettek ezenkívül egy-egy órán még Bánáss József filmügyi előadó és Erdélyi István dr., az OMME titkára is, aki egyébként a tanfolyam negyedik hetén kezd el 12 órától álló előadásorozatát a film-szállításról, kontingensről, behozatalról, valutáról, kölcsönzési reklámról és a filmgyártásról.

### SZÜCS ADÁM: „HOGYAN KÉSZÜL A RAJZOSFILM?”

Nemrégiben megírtuk, hogy új magyar filmszakkönyvet írt Szücs Adám, a kitűnő, fiatal filmesztéta, aki első munkájával, *Az igaz filmművészetéről* cíművel olyan általános és osztatlan tetszést aratott a magyar filmélet intellektueljei között. Szücs Adám második könyve most hagyta el a sajtót. A rajzos film művészetéről és technikájáról szóló kis munka, amely 24 rajzos és 16 fényképezett ábrával van illusztrálva, a Grész Leó szerkesztésében megjelenő *Technikai Zsebkönyvtár* 121–129. kötetként jelent meg és főbb fejezetei a következők: *Bevezető; A rajzfilmkészítés kezdetleges műszaki eljárásai és első művészi megnyilatkozásai; Hogyan készült a kezdetleges rajzfilm?; Hogyan dolgozik a rajzoló?; A színes film műszaki eljárásai; A legújabb rajzfilmkészítési eljárások; A többsíkös (multiplane) felvevőgép rajzfilmkészítéshez; A rajz filmművészeti vonatkozása. A magyar filmirodalom gazdagodását jelentő legfrissebb könyv részletes ismertetéseit jövő héten adjuk.*

### RÖKK MARIKA MAGYARORSZÁGON FILMEZIK

Június 19-én, az elmúlt hét csütörtökén Budapestre érkezett férje és legújabb filmjének rendezője, George Jacoby társaságában Röck Marika. Az *Ufa* magyar csillaga tovább is utazott Erdélybe, ahol a *Tanz mit dem Kaiser* című új *Ufa*-film, melynek sztárja Röck Marika, szabdéri felvételeinek legnagyobb része készül.

### AZ UFA SAJTÓFŐNÖKE ÉS DRAMATURGJA BERLINBEN

Megírtuk multkoriban hogy *Fliegel* Ernő, az *Ufa* igazgatója és *Rennard* Béla, akkor még az *Uránia* Filmszínház igazgatója Berlinben jártak, hogy megismerkedjenek a vállalat új idénybeli anyagával. Most arról értesülünk, hogy vasárnap, június 22-én *Máriássy* Pál, az *Ufa* sajtófőnöke és *K. Halász* Gyula, a vállalat dramaturgja szintén Berlinbe utaznak, hogy megtekintsék az 1941–42. évad eddig elkészült filmjeit. Az *Ufa* ugyanis már nagyban készül a nyár végére tervezett hatnapos szakbemutatójára, amelyet július 28-tól augusztus 2-ig fog megtartani.

### METRO SZAKBEMUTATÓ

Legutóbb megjelent két filmjéből szakbemutatót tart a *Metro*. A *Corso* moziban nagy sikerrel pergő *Spencer Tracy* és *Hedy Lamarr*-újdonaságot, *Az asszony, az orvos és a harmadik* című modern társadalmi játékot június 23-án, hétfőn, a *Royal Apollóban* bemutatásra kerülő *Ököljog* című *Wallace Beery*-filmet pedig június 25-én, szerdán mutatja be üzletfeleinek a *Metro*.

JÖN A NYÁR  
KÉSZÜLJÖN FEL AZ ÚJ  
ÉVADRA!

JÓ A HANGJA?  
JÓ A VETITÉSE?  
GÉPHÁZÁT  
ÁTVIZSGÁLOM.

AZ ESETLEGES JAVÍTÁSOKRÓL  
ÁRAJÁNLATOT TESZEK  
EZ NEM KERÜL ÖNNEK  
PÉNZÉBE!  
CSODÁLKOZNI FOG,  
HOGY KEVÉS PÉNZERT MIT  
TUDOK ÖNNEK NYUJTANI  
TELJES BERENDEZÉSEK  
REDUKTOR-KONVERTEREK  
TELEFUNKEN  
CSODAHANGSZÓRÓK

FILMHANG  
ADLER

MOZGÓSZÍNHÁZAK  
BERENDEZÉSE

Budapest, VII. Erzsébet-kr 9-11  
New-York-palota. Tel. :225-759

### MAGYAR FILM A TELIVÉRRŐL

A *Magyar Filmiroda* kultúrfilmsorozatának legújabb kisfilmje érdekes tárgyat ismertet: a lótenyésztést. Végigkíséri a telivért születése pillanatától a versenyek izgalmain keresztül egészen addig, míg sikereinek színhelyéről visszatér a ménesbe, ahol tovább szolgálja a lótenyésztést. A filmet, mely bemutatja világhírű mérseinket is, a *Nemzeti Lovarda* igazgatója, Cs. Szabó Kálmán rendezi és *Somkúti* István fotografálja.

### AZ URÁNIA FILMSZÍNHÁZ VEZETŐJE

*Rennard* Bélának az *Uránia* Filmszínház igazgatói állásából történt távozása után különböző téves hírek kerültek forgalomba, amelyek találgatták vagy tudnivalóvá tették, hogy ki lesz a színház új igazgatója. Illetékes helyről nyert értesülésünk alapján közöljük, hogy az *Uránia* Filmszínházat egyelőre *Szigeti* Lajos titkárveteli, aki már hosszú esztendőök óta teljes megelégedésre végzi a színház belső munkáit.

### KISPÉTER MIKLÓS MAGÁNTANÁRI AVATÓELŐADÁSA A FILMESZTÉTKÁRÓL A „MAGYAR FILM”-BEN

Tudvalevő, hogy a budapesti Pázmány Péter tudományos egyetemen katedrát kapott a film. *Kispéter* Miklós dr, az ismert kiváló filmesztéta, akinek könyve: *A győzelmes film* méltán keltett feltűnést annakidején a filmvilág és a nagyközönség körében egyaránt, a múlt héten tartotta egyetemi magántanári habilitációját az egyetem tanári karának kiválóságai és előkelő közönség előtt. Az avató-előadás után a tanári kar egyhangúlag magántanárrá habilitálta *Kispéter* Miklós dr-t, aki az egyetemen a filmesztétika tárgykörében fog előadásokat tartani. Az értékes előadást lapunk legközelebbi számában közöljük.

### MUCSY ANDRÁS OMME-TANFOLYAMBELI ELŐADÁSAI JEGYZET ALAKJÁBAN

Közöltük, hogy az OMME most folyó filmkereskedelmi szaktanfolyamán elhangzott előadásokról gyorsírói jegyzetek készülnek és azok alapján a tíz előadó tárgyköréből összesen tíz tankönyv jelenik meg. A *Vácsi* Dezső szerkesztésében tervezett *Magyar Filmszakkönyvtár* ugyancsak úttörő munka lesz, mint maga az OMME nagysikerű tanfolyama, amelynek minden hallgatója a tandíj fejében megkapja a szakkönyveket. Az első jegyzet — egyelőre csak kivonatban és gépírással litografált füzetben — már meg is jelent *Mucsy* András négyórás előadásáról a filmraktárról, filmrongálódásról és filmgépi berendezésekről. Ettől függetlenül természetesen az ősszel induló *Magyar Filmszakkönyvtár* sorozatában is megjelenik *Mucsy* András előadó tananyaga bővített kiadásban és számos ábrával. Itt említjük meg, hogy a filmkereskedelmi anyaggal induló szakkönyvtár időközönként bővülni fog a filmszínházak tananyagával és a filmgyártással összefüggő minden irodalmi, művészi, technikai és gazdasági anyaggal is.

### GÜTTLER LAJOS AZ UFA CÉGVEZETŐJE

Megérdemelt előléptetésben részesült *Güttler* Lajos, aki tizenkét év óta áll az *Ufa* szolgálatában, mint a vállalat vidéki osztályának vezetője. *Rennard* Béla távozásával ugyanis — amiről múlt héten számoltunk be — *Güttler* Lajos vette át az *Ufa* kölcsönosztályának vezetését és ez alkalomából cégvezetővé léptették elő. Őszinte örömmel üdvözljük régi, szorgalmas és eredménydús multtal rendelkező kartársunkat előléptetése alkalmából. Meg vagyunk győződve arról, hogy *Güttler* Lajos, aki egyike a legrégebbi szakembereknek, fokozottabb felelősséggel járó új posztján a maximumot fogja produkálni vállalata és az egész filmszakma legteljesebb megelégedésére.

Agfa  
Nyersfilm

# HIVATALOS RÉSZ FILMCENZÚRA

BUDAPEST, IV. ESKÜ-TÉR 6  
TELEFON: IRODA ÉS PENZTÁR 183-072, ELNÖK ÉS ÜGYV. ALELNÖK 183-073

## Országos Mozgóképvizsgáló Bizottság

204/1941. eln. szám.

Az Országos Mozgóképvizsgáló Bizottság Budapesten 1941. évi június hó 8-tól 14-ig tartott ülésin:

a) nyilvános előadásra alkalmasnak találta:

1. **Búvárhajók nyugatra** (U-Boote westwärts) (Ufa) hangos dráma 5 felvonásban, az Univerzum filmgyárban 1941. évben készült, 2738 m hosszú;

2. **Lützow sasok** (Kampfgeschwader Lützow) (Walter Tibor) hangos színmű 5 felvonásban, a Tobis filmgyárban 1941. évben készült, 2702 m hosszú ;

3. **Lützow sasok — előzetes** (Walter Tibor) hangos reklám 1 felvonásban, a Tobis filmgyárban 1941. évben készült, 105 m hosszú;

4. **Elveszett a feleségem — előzetes** (Die Verschwundene Frau - Vorspann) (Vass József) hangos reklám 1 felvonásban, a Tobis Sascha filmgyárban 1937. évben készült, 96 m hosszú

5. **7 évig nem lesz szerencém — előzetes** (Sieben Jahre Pech - Vorspann) (Krupka filmlaboratórium) hangos reklám 1 felvonásban, a Styria filmgyárban 1940. évben készült, 116 m hosszú;

6. **66. sz. reklámsorozat** (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1941. évben készült, 14 m hosszú;

7. **Ufa világhíradó 90. sz.** (Auslandstionwoche Nr. 90.) (Ufa) hangos riport 1 felvonásban, az Univerzum filmgyárban 1941. évben készült, 356 m hosszú;

8. **Luce világhíradó 73. sz.** (Hunnia) hangos riport 1 felvonásban, a Luce filmgyárban 1941. évben készült, 345 m hosszú;

9. **20th Century Fox hangos híradó XV. évf. 24. sz.** (Fox Movietone News) hangos riport 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1941. évben készült, 284 m hosszú;

10. **Magyar Világhíradó 903. sz.** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1941. évben készült, 268 m hosszú;

11. **Híradó filmszínház különkiadása 56. sz.** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1941. évben készült, 70 m hosszú;

12. **Rajzos híradó 76. sz.** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film-Irodában 1941. évben készült, 86 m hosszú;

13. **Rajzos híradó 78. sz.** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1941. évben készült, 104 m. hosszú;

14. **Borcsa Amerikában — előzetes** (Reflektor) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1938. évben készült, 120 m hosszú;

15. **Pestszenterzsébeti reklámfilmek I.** (Pannonia filmlaboratórium) hangos reklám 1 felvonásban, a Pannonia filmlaboratóriumban 1941. évben készült, 35 m. hosszú;

16. **Férfi mind örült — előzetes** (Reflektor) hangos reklám 1 felvonásban, a Hunnia filmgyárban 1937. évben készült, 98 m hosszú;

17. **Nagy riport — előzetes** (Fast and Furious — Trailer) (Metro G. M.) hangos reklám 1 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1940 évben készült, 61 m hosszú;

18. **Nagy riport** (Fast and Furious) (Metro G. M.) hangos vigjáték 4 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1940. évben készült, 2043 m hosszú;

19. **Kedélyes szálloda — előzetes** (Deák filmkölcsonzó) hangos reklám 1 felvonásban, a Beril filmgyárban 1939. évben készült, 102 m hosszú;

20. **A bor — előzetes** (Stylus) hangos reklám 1 felvonásban, a Hunnia filmgyárban 1933. évben készült, 118 m hosszú;

21. **Nászút Haitiba — előzetes** (Zwischen Hamburg und Haiti — Vorspann) (Ufa) hangos reklám 1 felvonásban, az Univerzum filmgyárban 1940. évben készült, 84 m hosszú;

22. **Vágyak — előzetes** (Deák filmkölcsonzó) hangos reklám 1 felvonásban, az Udi filmgyárban 1937. évben készült, 90 m hosszú;

23. **A csata — előzetes** (Reflektor) hangos reklám 1 felvonásban, a Liano filmgyárban 1933. évben készült, 75 m hosszú;

24. **Külvárosi szálloda — előzetes** (Reflektor) hangos reklám 1 felvonásban, a Sedif filmgyárban 1938. évben készült, 125 m hosszú;

25. **Nehéz apának lenni — előzetes** (Reflektor) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1938. évben készült, 132 m hosszú;

26. **Fegyverre — előzetes** (Universal) hangos reklám 1 felvonásban, az Universal filmgyárban 1932. évben készült, 108 m hosszú;

27. **Láthatatlan ember — előzetes** (Invisible Man — Trailer) (Universal) hangos reklám 1 felvonásban, az Universal filmgyárban 1933. évben készült, 86 m hosszú mozgófényképeket.

b) Előadásra alkalmasnak találta azzal, hogy nyilvánosan csak ügyvezetett keskeny mozgófényképüzemekben szabad bemutatni:

**Magyar világhíradó 902. sz.** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1941. évben készült, 109 m hosszú keskeny mozgófényképet.

c) Külföldre kivinni engedélyezte:

1. **Képek az állatkertből** (Fox) néma riport 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1941. évben készült, 69 m hosszú;

2. **Olasz kisipari kiállítás Budapesten** (M. F. I.) néma riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1941. évben készült, 71 m hosszú;

3. **Magyar könyv ünnepe** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1941. évben készült, 25 m hosszú;

4. **Magyar-német teniszverseny** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1941. évben készült, 40 m hosszú mozgófényképeket.

Budapest, 1941. évi június hó 14-én.

Dr. Szöllőssy Alfréd s. k.  
elnök,  
miniszteri tanácsos.

## KOVÁTS BÉLA

VIII., József-körút 19.

Telefon: 143-142



### FILMREKLÁM



### HANGLEMEZ



### DIAPOZITIV



### CELO-FÉNYREKLÁM

színházi és filmelőszólvány, IV. Ferenciek-  
tere, 7. Tel.: 183-738, 185-243.

**Adler Ferenc mozibereendezés és mozikép-  
viselet, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.:  
225-759.**

**Agfaphotó, V., Vilmos császár-út 18. I.  
Telefon: 125-240.**

**Alfa film, VII., Erzsébet-körút 8. Telefon:  
422-578.**

**Apollo filmreklámvállalat, VII., Erzsébet-  
körút 9-11., II. em. Tel.: 222-212.**

**Arany filmducco, VIII., Dankó-utca 22.  
Telefon: 149-489.**

**Atelier film, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.:  
422-584. Raktár a házban.**

**Aurora film, VII., Erzsébet-körút 9-11.  
Telefon: 221-133.**

**Balogh-Orbán, VIII., Tisza Kálmán-tér  
15. Tel.: 132-940.**

**Bauer vetítőkép és adapterek (Bosch  
Róbert kft.), V., Váci-út 22-24. Tel.:  
299-180.**

**Bel- és külföldi filmellenőrző kft., VII.,  
Erzsébet-körút 8. III. Tel.: 222-699.**

**Brückner János mérnök, az MMOE szak-  
értője, XI., Ulászló-utca 62. Telefon:  
457-650, vagy Mechanikai és Elektro-  
mosipari szakiskola, tel.: 130-293.**

**Byssz reklám, VIII., Népszínház-utca 14.  
Telefon: 138-091.**

**Centrum filmszolgálat, VII., Erzsébet-kr.  
9-11., IV. Tel.: 423-339.**

**Cinema, VII., Erzsébet-körút 8. Telefon:  
422-582. Raktár a házban.**

**Csepregy film, VII., Erzsébet-kr. 9-11.  
Telefon: 221-022 és 221-021.**

**Cserépy Arzén filmgyártóvállalat, IV.,  
Kecskeméti-u. 19. I. Tel.: 184-705.**

**Deák film, VII., Erzsébet-körút 8. Telefon:  
222-105. Raktár a házban.**

**Déliab film, VII., Erzsébet-körút 9-11.  
Telefon: 428-155.**

**Diapozitívkészítő üzem, Fekete György,  
VIII., József-körút 9. (az udvarban).**

**Diatyp laboratórium, VII., Rottenbiller-  
utca 19. Tel.: 427-148.**

**Duna Film VII., Rákóczi-út 40. Telefon:  
225-040.**

**Eco film, VII., Rákóczi-út 12. Telefon:  
225-404. Raktár: VIII., Népszínház-u. 21.  
Telefon: 342-984.**

**Electra film, XIV., Thököly-út 21. Tel.:  
337-578.**

**Electrice kinotechnikai vállalat, VIII., Rökk  
Szilárd-utca 18. Tel.: 344-782.**

**Erdélyi filmgyártó kft., VII., Erzsébet-  
körút 8. Telefon: 420-199.**

**Farkas J. M. reklámvállalat, VIII., József-  
körút 19. Telefon: 132-805.**

**Fehér Endre, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.:  
423-544.**

**Ferrania, V., Gróf Tisza István-utca 18.  
Telefon: 129-139.**

**Filmatyp laboratórium, XIV., Szentés-u.  
60. Telefon: 496-371.**

**Filmcenzura, IV., Eskü-tér 6. Tel.: 183-  
072. alelnök: 183-073.**

**Filmexpress kft., VII., Erzsébet-körút 9.  
Tel.: 224-091., 225-089.**

**Filmértékesítő VII., Erzsébet-körút 8.  
Telefon: 221-609 és 220-497.**

**Filmfotó üzem és laboratórium, Altmayer  
J., VIII., Rökk Szilárd-u. 11. Tel.: 130-  
805.**

**Filmpari laboratórium, XIV., Fűrészu-  
95. Telefon: 497-716.**

**Filmservice, VII., Erzsébet-körút 9-11.  
Tel.: \*424-555.**

**Fortuna film, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.:  
421-982. Raktár: VIII., Népszínház-u.  
19. Tel.: 349-414.**

**Fox film, VII., Rákóczi-út 9. Telefon:  
139-437, 131-658. Raktár: VIII., Rákóczi-  
tér 11. Telefon: 139-437, 131-658.**

**Grawatsch Ottó, VIII., József-kr. 71. Tel.:  
145-193.**

**Gyimesy Kásás Ernő, a MAGYAR FILM  
kiadóhivatali főnöke, XIV., Semsey An-  
dor-utca 7. Tel.: 499-752.**

**Hajdu film, XIV., Gyarmat-utca 39. Tel.:  
297-999.**

**Hamza film kft., VII., Erzsébet-körút 8.  
Telefon: 220-038.**

**Harmonia film, VII., Akácfa-utca 7. Tel.:  
225-487. Raktár: VIII., Népszínház-u. 21.  
Telefon: 342-984.**

**Hausz Mária filmkölesönző és filmgyártó  
kft., VII., Erzsébet-kr. 9-11. Tel.:  
225-209.**

**Hebel Gyula szállító, VI., Váci-út 1. Tel.:  
115-947.**

**Helikon filmvállalat, VIII., Rökk Szilárd-  
utca 24. Tel.: 133-705. Raktár: VIII.,  
Népszínház-utca 19. V. Tel.: 349-414.**

**Hirsch és Tsuk, VII., Dohány-utca 42.  
(Kamara mozi). Tel.: 423-903.**

**Hungária film kft., VII., Erzsébet-kr. 8.  
Tel.: 422-010.**

**Hunnia filmelhelyező irodája, VII., Erzsé-  
bet-körút 9-11. Tel.: 424-130, 424-138,  
424-139. Sajtóosztály: 223-212.**

**Hunnia filmgyár Rt. (Filmpari Alap), XIV.,  
Gyarmat-u. 30. Tel.: 297-999., 297-622.,  
297-085.**

**Ibusz filmszállítás, VII., Erzsébet-körút  
9-11. Tel.: 224-050.**

**Imago filmelőállító és forgalombahozó  
kft., VII., Akácfa-u. 7. Tel.: 225-487.**

**Inkey Tibor filmállományképzés, filmfotó  
üzem, IV., Múzeum-kr. 3. Tel.: 380-466.**

**Jupiter filmkereskedelmi Rt., VIII., József-  
körút 26. Tel.: 131-301.**

**Kamara, VI., Bajza-utca 18. Tel.: 220-  
855, 422-961.**

**Karossa foto, filmfotótechnikai laborató-  
rium, VII., Rákóczi-út 8/a. Tel.: 223-507.**

**Kárpát film, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.:  
422-577, 220-299. Raktár a házban.**

**Kino film, VIII., Rökk Szilárd-u. 20. Tel.:  
136-942. Raktár a házban.**

**Kino fotó, XIV., Thököly-út 150. Tel.:  
496-602.**

**Kodak, V., Báthory-u. 6. Telefon: 114-158,  
114-184.**

**Koncz Film kft., VII., Erzsébet-kr. 9-  
11. Tel.: 220-830.**

**Kormos Miklós filmvállalata, VII., Erzsé-  
bet-körút 9-11., III. 6. Tel.: 422-574.**

**Kovács és Faludi laboratórium, XIV.,  
Gyarmat-u. 35. Tel.: 297-855. Synchron  
műterm: XIV., Gyarmat-u. 49/b. Tel.:  
297-487.**

**Kovács Béla filmreklám, hanglemez, dia-  
pozitív, VIII., József-körút 19. Telefon:  
143-142.**

**Kovács Emil és Társa, VII., Erzsébet-kr.  
8. Tel.: 421-948. Raktár a házban.**

**Központi filmkezelő VII., Erzsébet-körút  
9-11. Tel.: 224-494, 224-098.**

**Krupka filmgyár és laboratórium, XIV.,  
Bácskay-utca 29/b. Tel.: 496-741.**

**Lajta Andor, XIV., Thököly-út 75. Tel.:  
297-076.**

**Léna film, Lévai-Nagy filmgyártó és köl-  
csönző kft. VII., Erzsébet-körút 13. Tel.:  
223-066.**

**MAGYAR FILM, VI., Bajza-utca 18. Tel.:  
220-855., 422-961. Szerkesztő: Váczl De-  
zso, VIII., Üllői-út 42. Tel.: 136-386.**

**Magyar Filmiroda Rt., IX., Könyves  
Kálmán-körút 15. Tel.: 146-346, este 7  
órától reggel 9 óráig valamint vasár-  
és ünnepnap: 146-343. Játékfilmgyártás:  
146-342. Színészöltözők: 140-727. Felirat-  
készítő üzem: 139-211. Híradókiadás:  
VIII., Szentkirályi-u. 25. Tel.: 145-510.**

**Fényképüzem: VIII., Sándor-u. 5-7.  
Telefon: 145-510. Filmkölesönző-osztály:  
VII., Erzsébet-körút 45. Tel.: 222-099.**

**Magyar Irók Filmje Rt., Gyártási iroda:  
XIV., Gyarmat-utca 39. Tel.: 297-999.**

**MIF kölcsönző Rt., VII., Erzsébet-körút 13.  
Tel.: 420-796, 420-798.**

**Magyar Mozgófényképezők Ország-  
os Egyesülete, VIII., Népszínház-u. 19.  
Tel.: 337-598.**

**Malomvízi reklámservice, XIV., Hungaria-  
körút 148. Tel.: 420-200.**

**MMOE, VIII., Csokonay-utca 10. Telefon:  
136-005.**

**Matador film, VIII., Sándor-tér 2. Tel.:  
132-774. Raktár: VIII., Népszínház-u. 19.  
Telefon: 349-414.**

**Meitner Mór mechanikai és mozgókép-  
kereskedelmi vállalata, VIII., József-  
körút 21. Tel.: 133-877.**

**Mester Film, Filmkölesönző, VII., Erzsébet-  
körút 9-11. IV. em. Tel.: 427-167, 228-  
498. Gyártási iroda: XIV., Thököly-út  
116. Telefon: 296-269.**

**Metro-Goldwyn-Mayer, VIII., Sándor-tér  
3. Tel.: 144-424, 144-425. Raktár a ház-  
ban.**

**Modern Film kft., VII., Erzsébet-körút 8.  
Tel.: 222-000.**

**Molnár Ferenc vetítőszen-kereskedő, VII.,  
Erzsébet-kr. 8. Tel.: 140-736, 222-105.**

**Mozgóképzési Rt. kölcsönosztálya, VII.,  
Akácfa-utca 4. Telefon: 227-650. Rak-  
tár: VIII., Kun-u. 12. Tel.: 144-486.**

**Művelődés filmgyártó és terjesztő kft.,  
VII., Rákóczi-út 44. II. Tel.: 422-925.**

**Művészfilm, VII., Rákóczi-út 40. Telefon:  
225-044. Raktár a házban.**

New York kávéház, VII. Erzsébet-körút  
9-11. Tel.: 425-318, 424-962.

**Objectív film, VII., Erzsébet-körút 8. sz.  
Tel.: 422-580.**

**Oktafófilm Kirendeltség, VIII., Csepregy-  
utca 4. Tel.: 330-926.**

**Oláh György gépészmérnök, a Zeiss Ikon  
A. G. mozigépeinek képviselője, VIII.,  
Röck Szilárd-u. 20. Tel.: 349-933.**

**OMME, VIII., Csokonay-u. 10. Telefon:  
143-013.**

**Országos Nemzeti Filmbizottság, VI. ker.,  
Andrássy-út 69. Tel.: 420-794.**

**Pacséry László, XII., Királyhágó-utca 16.  
Telefon: 155-992.**

**Palatinus film, VII., Erzsébet-körút 9-11.  
Telefon: \*424-150.**

**Palló film kft., VII., Erzsébet-körút 13.  
Tel.: 421-183. Raktár: VII., Erzsébet-  
körút 8. Gyártási iroda tel.: 422-791.**

**Pannonia filmlaboratórium, XIV., Thö-  
köly-út 61. Tel.: 497-775.**

**Papp Béláné és Társa betéti társaság, VII.,  
Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 224-294.**

**Panoráma film, VII., Rákóczi-út 30. Tel.:  
225-361.**

**Paramount film, VIII., Rákóczi-út 59.  
Tel.: 134-437, 140-522. Raktár a házban.**

**Pásztor Béla, VII., Erzsébet-körút 9-11.  
Telefon: 225-761.**

**Pátria film, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.:  
221-807. Raktár: VIII., Népszínház-u. 19.  
Tel.: 349-414.**

**Pegazus film, VII., Erzsébet-körút 7. sz.  
Tel.: 225-405.**

**Petsman Ferenc, VIII., Mária-utca 19. sz.  
Tel.: 136-449.**

**Petsman László, VI., Teréz-körút 3. sz.  
Tel.: 425-127. Csillaghegy: 163-429.**

**Pflumm Tibor dr. filmkölesönzővállalata,  
VII., Erzsébet-kr. 9-11. Tel.: 224-293.**

**Phöbus filmkölesönző, VII., Erzsébet-kr.  
8. Tel.: 222-617. Raktár a házban.**

**P. Kiss Pál grafikai műterem, VIII.,  
Rákóczi-út 23. Tel.: 137-531.**

**Püspöki Nándor, magyar kultúrfilmter-  
jesztő, VII., Rottenbiller-utca 5/b. Tele-  
fon: 228-558.**

**Projectograph, VIII., Rákóczi-tér 11. Tel.:  
132-201, 131-960.**

**Radó-Orbán mutáció, VIII., Népszínház-  
utca 14. Telefon: 138-091.**

**Reflektor film, VIII., Sándor-tér 4. Tel.:  
142-529. Raktár: VIII., Röck Szilárd-u.  
20. Telefon: 140-722.**

**Reklámservice, Bydeskuy Lajos, Erzsébet-  
körút 9-11. Tel.: 424-554.**

**Schilling Gyula, VII., Rózsa-utca 33. Tel.:  
428-768.**

**Sinus hangos filmservice, V., Pannónia-u.  
44. Tel.: 493-957., állandó ügyelet.**

**Sláger film, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.:  
222-618. Raktár a házban.**

**Stílus filmdiszlettervező és kivitelező vál-  
alat, XIV., Gyarmat-u. 19. Tel.: 297-999.**

**Stúdió mozgóképgyártó és terjesztő kft.  
VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 420-579.**

**Szekély Sándor mérnök, V., Pozsonyi-út  
40. Tel.: 292-506.**

**Szénássy-Macsássy színes trükkfilmek,  
IV., Múzeum-körút 1/b. Tel.: 380-027.**

**Takács film, XIV., Thököly-út 116. Tel.:  
496-125.**

**Tobis film, VII., Rákóczi-út 52. T.: 223-435.**

**Telefongyár Rt., XIV., Hungária-körút 126  
-128. sz. Tel.: 297-930.**

**Turul Szépművés Filmgyártó és Filmter-  
jesztő Szövetkezet, VIII., József-kr. 35.  
Telefon: 330-766. Kölcsönosztály: VII.,  
Erzsébet-körút 13. Tel.: 421-183.**

**Turul Szövettség Szépművés B. E. vetítő-  
mozgalmi törzs, VII., Rákóczi-út 42.  
II. em. Telefon: 225-212.**

**Ufa film, IV., Kossuth Lajos-u. 13. Tel.:  
183-858. Raktár a házban. Tel.: 389-036.**

**Universal film, VIII., Népszínház-u. 21.  
Tel.: 138-447, 138-448. Raktár a házban.**

**Valter reklámanyagkölesönző, VII., Erzsé-  
bet-körút 8. Tel.: 222-108.**

**Váczl Dezso, a MAGYAR FILM szerkesz-  
tője. Iroda: Metro: VIII., Sándor-tér 3.  
Telefon: 144-424, 144-425. Lakás: VIII.,  
Üllői-út 42. Telefon: 136-386.**

**Viktória kisfilmkölesönző, VIII., Rákóczi-  
út 12. Tel.: 225-404.**

**Wamoscher Béla dr. filmvállalata, VII.,  
Erzsébet-körút 8. Tel.: 423-544.**

**Warner Bros, First National, VIII., József-  
körút 30-32. Tel.: 132-590, 142-464.  
Raktár: VIII., Népszínház-utca 13. Tel.:  
144-317.**

**Yull Film, XIV., Stefánia-út 71. Telefon:  
297-657.**

**Zeneszerzők Szövetkezte, IV., Gerlőczy-  
utca 3. Tel.: 189-306.**





# MAGYAR FILM

FILMKAMARAI ÉS MOZIEGYESÜLETI SZAKLAP

BUDAPEST, 1941 JUNIUS 28.

EGYES SZÁM ÁRA 60 FILLÉR.

III. ÉVFOLYAM 26. SZÁM

**URANIA \* RADIUS \* CORSO**  
1941/42 évad kasszasikerét biztosították maguknak

P  
R  
E  
M  
I  
E  
R

julius

3

*Lesz ami lesz*



P  
R  
E  
M  
I  
E  
R

julius

3



PALLÓ-FILM



PALLÓ-FILM

IRTA:  
Kőváry Gyula

E merészen új magyar film főszereplői:  
Ania Suli, Hajmássy Miklós, Mály Gerő,  
Vaszari Piri, Kőváry Gyula, Pethes Ferenc

ZENE  
Ákom Lajcs